

Uvodnik

Andrej Bratuž

Naš življenjski zagon

Ze sam naslov našega razmišljanja spominja na vodilni motiv, ki ga izpostavlja veliki moderni francoski filozof Henri Bergson, tudi Nobelov nagradenec za književnost. Ta motiv je v nečem sličen vodnemu curku, ki se potem zaustavi. Zakaj pa ta naslov? V teh vrsticah bomo v poletnem času spomnili na nekatere pomembne ali tudi manj znane dogodke, ki so zaznamovali manjšinsko pa tudi vseslovensko stvarnost. Slednja je zlasti prišla do izraza na srečanju slovenskih zamejskih in zdonskih predstavnikov v Državnem zboru Republike Slovenije. Tu so se kresale misli in ideje, tekel je prav v letu medkulturnega dialoga - razgovor o skupnih slovenskih temah. Tako je med drugim spet izstopal predlog, da bi pisatelju Borisu Pahorju podelili Nobelovo nagrado. Izziv oziroma upanje in pričakovanje, da bi slovenski zamejski književnik dobil najvišje mednarodno literarno priznanje.

V našem prostoru je prav v tem času izstopala vrsta kulturnih manifestacij in drugih družbenih pobud, tako večje kulturne prireditve na Goriškem in Tržaškem, kot recimo počastitev umetnosti Toneta Kralja s posebno bogato knjigo. Sledijo si razni večji koncerti in drugi glasbeni dogodki predvsem z ovrednotenjem domačih umetnikov in ansamblov. V pripravi je še bogata bera knjižnih izdaj in publikacij o slovenski zamejski stvarnosti.

Na robu našega zahodnega ozemlja, v Beneški Sloveniji se spet javlja Postaja Topolove z zanimivim ne samo slovenskim, ampak tudi mednarodnim okvirom. To je gotovo ena izmed najbolj originalnih kulturnih zamisli oziroma pobud, ki presega meje naše dežele. Premiki se kažejo tudi v deželi Furlaniji Juljski krajini na institucionalni ravni. Predsednik Deželnega sveta Edouard Ballaman je napovedal za drugo polovico meseca julija zbor slovenskih upraviteljev, ki naj bi v okviru deželnega zakona za Slovence uredil določene zadeve.

Na vrsti je že bila poletna Draga mladih, tako v Novi Gorici kot v Gorici, ki je potekala še zlasti v duhu medkulturnega dialoga. Udeležence je sprejel tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je v svojem nagovoru izpostavil zlasti letošnjo veliko vlogo naše matične države in njeno uspešno predsedovanje Evropski uniji.

Ni tu naš namen naštevati razne dogodke oziroma navajati določena dejstva. Jasno pa je, da se prav mimo le-teh bolje uvidi ves razvoj in uspeh naše narodne skupnosti. Vse to kaže, da iz nas samih, iz naše dejavnosti in ustvarjalnosti zlasti v zamejstvu vzraste in se razvije cela vrsta pobud. Zato je torej ta naš zagon lahko pravi življenjski zagon, ki omogoča razvoj kulturnega, družbenega in političnega delovanja med nami.

V tem smislu lahko vzamemo za vodilo verze pesnika Otona Župančiča, ki nam tako zlahko in zgovorno potrjuje, kar smo prej napisali:

*Beseda je izšla, izšla med nami res!
Slovenska misel, vzpluj, vrzi se do nebes!*

(Naša beseda)

Draga mladih - "Malo čez"

Udeleženci Drage mladih na sprejemu pri županu v Števerjanu

V Državnem zboru srečanje zamejskih in izseljenskih Slovencev 8. Vseslovensko srečanje letos o medkulturnem dialogu

V državnem zboru je minuli četrtek, 3. t. m., potekalo tradicionalno vseslovensko srečanje. Udeležence je uvodoma nagovoril predsednik DZ RS France Cukjati, ki je poudaril, da je Slovenija nekaj posebnega, kar po njegovih besedah ugotavlja tudi vsa Evropa. "To ugotavlja vsa Evropa, to ugotavljajo prisotni, ki se vedno znova vračajo v Slovenijo, ugotavljajo tudi njihovi otroci, ki prav tako prihajajo v Slovenijo", je dejal Cukjati. Ob tem je izrazil prepričanje, da Slovenija ni posebna samo zaradi svoje razgibane geografske značilnosti in lepote, ampak zaradi človeške kulture, ki jo slovenski narod vedno znova prepoznava v svojem bistvu. Kultura pa je po besedah predsednika DZ tudi osnova medkulturnega dialoga, ki je v letošnjem letu v Evropski uniji še posebej izpostavljen in mu je bilo veliko pozornosti namenjeno tudi v času slovenskega predsedovanja EU. Cukjati je še izrazil prepričanje, da se lahko majhni narodi nasilju, agresiji, vojni in moči velikih narodov uprejo samo s kulturo, medkulturnim dialogom in človeškim pristopom.

"Slovinci smo si vedno v svoji zgodovini z vsemi prizadevali vzpostavljati dobre odnose, se uprli nasilju, nikoli pa nismo vztrajali v sovraštvo", je poudaril predsednik DZ in ob tem izrazil zadovoljstvo, da je prav medkulturni dialog tudi osrednja tema vseslovenskega srečanja. "To znamo Slovenci, znamo vztrajati, znamo graditi mostove, kjer jih potrebujemo. Potrebujemo jih povsod po svetu, kjer Slovenci živite in predvsem tudi v zamejstvu, kjer naletite vedno znova na takšne ali drugačne težave", je ob koncu še dejal Cukjati. Udeležence so ob začetku srečanja nagovorili tudi državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, predsednik komisije državnega sveta za evropske zadeve in mednarodne odnose Vincenc Otoničar in predsednik komisije DZ za odnose Slovinci v zamejstvu in po svetu Janez Kramberger. Pelikan je izpostavil napredek, ki ga je Slovenija v

zadnjih letih dosegla glede sodelovanja z rojaki zunaj meja Slovenije. Pri tem je posebej omenil posamezna ministrstva in njihovo vlogo pri krepljenju te

Dr. France Cukjati in Zorko Pelikan (foto JMP)

ga sodelovanja, predvsem na področjih poučevanja slovenskega jezika, ohranjanju slovenske kulturne dediščine, gospodarstva in gospodarskega sodelovanja, šolstva, pa tudi kmetijstva. Po Pelikanovih besedah ima zelo pomembno vlogo pri čezmejnem sodelovanju v štirih sosednjih državah tudi služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, ki je po njegovih besedah "povezovalca tega nekoč ločenega obmejnega prostora". Otoničar se je navezal na letošnjo 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja in na njegovo sporočilo, ki je po besedah Otoničarja pomembno tudi v današnjem času, predvsem pri razmišljanju, kako biti boljši pri ohranjanju slovenske identitete, slovenskega jezika in slovenske kulture zunaj meja domovine. Kramberger je izpostavil večpomenskost teme o

medkulturnem dialogu. Poudaril je, da je pri interpretiranju medkulturnega dialoga bistveno spodbujati tudi dialog med generacijami. Ob tem je prisotne pozval, naj se današnje srečanje izkaže za primer dobrega sodelovanja, predstavitev in promoviranja slovenske identitete, kulture, njene posebnosti in njene edinstvenosti.

V nadaljevanju je med drugimi spregovoril tudi direktor emeritus za medkulturne in mednarodne programe za državo Ohio (ZDA) in diplomat civilne družbe Avgust Božidar Pust. Srečanje je v prvem delu kulturno obogatil tudi slovenski pevski zbor iz Mendoze v Argentini. Poleg tega pa je bila na ogled razstava nagradenega projekta "Naš čoln - Unser Boot", ki so jo pripravili učenci OŠ Franja Goloba Prevalje in OŠ Železna Kapla (Eisenkappel). Seveda so spregovorili tudi naši predstavniki, in sicer Drago Štoka za SSO, Rudi Pavšič za SKGZ, prof. Samo Pahor, prof. Jelka Cvelbar, dr. Zvone Štrubelj in drugi; prof. Tatjana Rojc pa se je zavzela za podelitev Nobelove nagrade tržaškemu pisatelju Borisu Pahorju.

SKGZ

Slovenska kulturno-gospodarska zveza

SLOVBIKI

Slovenski izobraževalni konzorcij

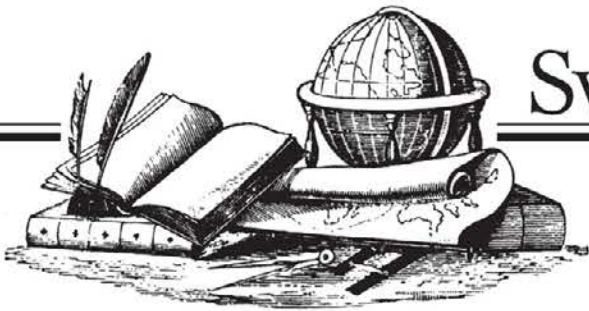
SREČANJA

SLOVENSKO
PRESEDOVANJE EU

Srečanje z zunanjim ministrom
Republike Slovenije

Dimitrijem Ruplom

v petek, 11. julija 2008, ob 18. uri
Trst - Narodni dom, Ul. Filzi 14

Evropske teme - Naše teme

Lech Kaczyński
in evroskepticizem

Da je bila Poljska trd oreh pri pogajanjih, ki so privedla do oblikovanja Lizbonske pogodbe, se vsi dobro spominjamo; spominjamo pa se tudi potrpežljivosti in spretnosti evropske diplomacije, kateri je uspelo prepričati Poljake, da so sprejeli vsebine Lizbonske pogodbe kljub pomislekom. V tem smislu je bila bistvenega pomena uvedba začasnega mehanizma veta, ki naj bi posamezne države ščitil pred pomembnimi skupnimi odločitvami, ki bi lahko ogrožale posamezne nacionalne suverenosti. Prav čut varnosti in zavest, da Evropa noče nikomur ničesar vsiljevati, sta Poljake privedla do tega, da so v času slovenskega predsedovanja EU ratificirali Lizbonsko pogodbo. Vse lepo in prav, bi si mislili, a trnjeva pot potrjevanja Lizbonske pogodbe za Poljsko se s tem dejanjem ni končala.

Problemi so nastali prejšnji teden v prvih dneh francoskega predsedovanja EU, ko je poljski predsednik Lech Kaczyński, navzlic odobritvi listine v parlamentu dejal, da akta ne bo podpisal, saj po irski zavrtni Lizbonske pogodbe to dejanje nima smisla. Izjave so izzvenele kot neke vrste osmrtnica začetega procesa združevanja, ki pa je Evropa nikakor noče sprejeti in upa, da bo prav francosko predsedstvo EU obudilo proces združevanja, ki ga je irski referendum tako grobo prekinil.

In res, ena temeljnih programskih smernic francoskega predsedovanja EU je pomakniti z mrtve točke procese ratifikacije Lizbonske pogodbe in poiskati rešitev za irski ne Evropi. Francoski predsednik Sarkozy se namreč dobro zaveda, da je danes za Evropo temeljnega pomena ustvariti osnovno politično infrastrukturo, ki bi omogočila tako nadaljevanje procesa širitve EU na območju Balkana kot tudi oblikovanje političnih mehanizmov, ki bi dejansko zagotovili Evropi možnost suverena prevzema

nekaterih nadnacionalnih pristojnosti, kar postaja v današnjem vse bolj globaliziranem svetu nujnost. Jasno je namreč, da Evropa ne more biti več zgolj neka ekonomska tvorba, postati mora prepoznaven politični subjekt, ki ga državljani lahko razumejo in vrednotijo, kar je za francoskega predsednika bistvenega pomena. Francoska diplomacija je namreč prepričana, da bi ratifikacija evropske pogodbe vseh ostalih članic EU omogočila dejansko reševanje tudi irskega problema, boji pa se, da sedanje načelno upiranje Poljske in vrsta kritičnih opazk Češke, ki tudi ni najbolj navdušena nad sprejemanjem Lizbonske pogodbe, bi znala močno zakomplicirati delo francoskemu predsedstvu in stvarno celo pokopati proces sprejemanja Lizbonske pogodbe. Podobno se je namreč že zgodilo pred leti, ko je francoski zavrtni Evropske ustave sledila še nizozemska.

Zato je jasno, da so bile prve reakcije na Kaczyńskijevo provokacijo precej odločne, a tudi umirjene in diplomatske, saj bo nedvomno prva skrb Francozov prepričati tiste, ki danes še najbolj oklevajo z ratifikacijo Lizbonske pogodbe. Ob teh dogodkih pa postaja danes vse bolj jasno, da je pot političnega združevanja Evrope veliko težja od poti ekonomskega združevanja. Ko namreč danes govorimo o političnem združevanju, se verjetno vsi zavedamo, da Evropejcev očitno ne more združevati le potreba po grajenju neke politične infrastrukture, ki je bolj ali manj zaželjena in katere namen bolj ali manj razumemo. Vse bolj je razvidno, da politično združevanje ne sme temeljiti le na kompromisu posameznih državnih vodstev, ampak mora odražati tudi dejanske potrebe evropskih državljanov, ki morajo biti v procesu soudeleženi in vsak državni voditelj bo lahko zaigral po potrebi na struno evroskepticizma.

Peter Černič

Ob nesreči v Sevnici

Sožalje predstavnikov
SSO in SSK

Spošt.
Dr. France Cukjati
Predsednik Državnega zbora
Republika Slovenija

Ugledna
Občina Sevnica
Glavni trg 19a
8290 Sevnica

V imenu Sveta slovenskih organizacij, ob pretresljivi nesreči, ki se je zgodila 3. julija v Sevnici, v kateri je življenje izgubil tudi poslanec in župan občine Sevnica, g. Kristjan Janc, izrekam Državnemu zboru Republike Slovenije, Občini Sevnica ter prizadetim sorodnikom najbolj občuteno sožalje.

Svet slovenskih organizacij
Predsednik
Dr. Drago Štoka

Spošt.
Dr. France Cukjati
Predsednik Državnega zbora
Republika Slovenija

Ugledna
Občina Sevnica
Glavni trg 19a
8290 Sevnica

Spošt.
Slovenska ljudska stranka
Beethovnova 4
1000 Ljubljana

Stranka Slovenska skupnost izreka iskreno in občuteno sožalje ob pretresljivi nesreči, ki se je zgodila v četrtek, 3. julija, v Sevnici, v kateri je življenje izgubil tudi poslanec v Državnem zboru, župan občine Sevnica in član stranke SLS, g. Kristjan Janc.

Damijan Terpin
Deželni tajnik SSK

Huda nesreča

Žalovanje

Slovenijo je prejšnji teden pretresla huda nesreča, ki se je zgodila na Savi, na območju občine Sevnica. 13 ljudi je izgubilo življenje med spustom s kajakom. Šlo je za sproščen vodni izlet, ki ga je organiziral sevnški župan in poslanec SLS

Kristjan Janc

Kristjan Janc kot izraz hvalečnosti vsem, ki so sodelovali pri projektu gradnje spodnjesevskih hidroelektrarn. Od štirinajstih prevrnjenih kanuistov se je rešila samo Jančeva žena Ana, ostali pa so vključno s sevnškim županom samim podlegli vodnim tokovom, ki so se ustvarili v okolici hidroelektrarne. Na štartu je bilo pet čolnov, od teh sta dva tragično končala svojo pot.

Obvestilo

Svet slovenskih organizacij sporoča, da v mesecih juliju in avgustu bodo uradi v Trstu, Gorici in Čedadu delovali po poletnem urniku od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure.

Premier Berlusconi po starih tirnicah
Prekinjen dialog med
vlado in opozicijo

Premirje med novo Berlusconijevo vlado in opozicijskimi strankami v pričakovanju najavljenega dialoga o bistvenih vprašanjih države in vseh državljanov ni trajalo niti dva meseca. V drugi polovici minulega junija je premier Berlusconi poskrbel za korenit zasik v "državniški drži" in "iskreni pripravljenosti na dialog in sodelovanje z opozicijo", kot je dejal v svojem nastopnem govoru ob predstavitvi vlade. Po nekaj za ljudstvo všečnih izjavah in ukrepih za ureditev vprašanja odpadkov v Neaplju in napovedih gospodarskega ministra o dodatni obdavčitvi petrolejskih družb in vladnih bonih za nakup življenjskih potrebščin v korist prejemnikov nižjih pokojnin je ministrski predsednik potegnil iz torbe svoje stare probleme s sodstvom. Najprej je izkoristil začetek razprave v senatu o zakonskem vladnem dekretu o varnosti. Dva njegova senatorja iz vrst Ljudstva svobode sta predlagala dopolnilo, po katerem naj bi sodniki za dobo enega leta ustavili vse tiste procese za kaznivna dejanja, storjena pred julijem 2002, z izjemo sojenj za nasilna dejanja, mafijske zločine in kazniva dejanja, za katera je predvidena več kot desetletna zaporna kazen.

Opozicija se je takoj zavedela, kam pri tem pes tace moli. Omenjeno določilo naj bi namreč preprečilo sojenje Berlusconi, ki je obtožen, da je leta 1997 britanskemu odvetniku Davidu Millsu plačal 600 tisoč dolarjev, da je na nekem drugem procesu proti Berlusconi krivo pričal. To sporno določilo je v vrstah opozicijskih strank izzivalo izredno ostre kritike, ker je očitno, da z njim hočejo "rešiti premiera" zelo verjetne obsodbe. Istočasno je obtoženi Berlusconi zahteval izločitev predsednice iz kazne-

skega sodnega zbora, ki vodi zadevni proces v Milanu, češ da je do njega sovražno razpoložena in mu zato ne more soditi nepristransko. Zahteva je bila medtem zavrnjena, tako da se bo proces nadaljeval sredi julija.

Isti Berlusconi je istočasno sprožil pravo politično gonjo proti vsem tistim javnim tožil-

cem in sodnikom, ki so po njegovem podvrženi političnim vplivom. Obtožuje jih namreč, da s svojim "pristranskim" delovanjem spodkopujejo temelje demokracije v državi. Da imajo njegove posebne na muhi, ker mu je ljudstvo na volitvah izkazalo veliko podporo. Po drugi strani pa je višji sodni svet izrazil mnenje, naj bi bila norma o prekinitvi procesov, ki jo namerava vladna večina uzakoniti, protustavna tudi zaradi tega, ker krši ustavno načelo o enakosti državljanov pred zakonom.

Berlusconi se je grobo znesel tudi nad vsedravnim tajnikom Demokratske stranke Walterjem Veltronijem in vodjo opozicije, ker je slednji jasno povedal, da je vsakršna možnost dialoga in sodelovanja z vlado nemogoča, dokler premier ne opusti politike v zaščito predvsem svojih interesov, izrabljajoč pri tem državne institucije, kot so vlada in parlament ter sodstvo. Vodja Demokratske stranke je v tem pogledu

napovedal "brezkompromisno opozicijo". Po drugi strani pa so predstavniki opozicijskih strank (Demokratske stranke, sredinske UDC) dali vedeti, da bi parlament

"primer Berlusconi" lahko rešil drugače, in sicer tako, da bi s posebnim zakonom določili imuniteto za štiri najvišje predstavnike oblasti (predsednika republike, predsednika obeh vej parlamenta in ministrskega predsednika v času izpolnjevanja njihovih mandatov). Seveda pa bi vlada morala v zameno umakniti sporno določilo o zamrznitvi procesov.

Omeniti moramo nadalje še drug vladni zakonski osnutek, ki tudi precej razburja politične duhove v Italiji. Gre namreč za zakon, ki bi preiskovalnim sodnikom prepovedal telefonska prisluškovanja osebam, osumljenim kaznivih dejanj, razen za težja kazniva dejanja. Po tem zakonu naj bi se strogo kaznovali tako preiskovalci kot mediji, ki bi objavili pre-

te prisluškovanj. Sindikat novinarjev je zagrozil z večdnevno stavko, če omenjeni zakon ne bo korenito spremenjen. Berlusconi prav gotovo ni bilo prijetno, da je tednik L'Espresso prejšnji teden objavil prepis prisluškovanega pogovora med njim in nekim nekdanjim vodilnim funkcionarjem RAI, kateremu priporoča sklenitev delovnih pogodb z nekaterimi televizijskimi igalkami.

V zvezi s sedanjo vladno ofenzivo proti tujim priseljencem v Italiji se je oglasila La Famiglia Cristiana, najvplivnejši katoliški tednik v Italiji, ki ga izdajajo bratje pavlini. V posebnem prispevku obsoja namero notranjega ministra Maronija iz Severne lige, da policija odvzame prstne odtise mladoletnim romskim otrokom. Takšno ravnanje omenjeni tednik označuje kot razsizen, ki bi ga poslanci in senatorji, ki se prištevajo med katoličane, ne smeli potrditi.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Imuniteta in napadi na sodstvo

Kot je bilo pričakovati, se je Berlusconi po prodorni zmagi na aprilskih volitvah spet lotil sodstva oziroma sodnikov. Del sodstva da je problematičen, seveda zato, ker si drzne sumiti in obtoževati prav njega. Del sodstva je pripravljen na blatenje uglednih ljudi in edina novost je v tem, da ne gre več za sodnike skrajne levice, se pravi komuniste, ampak za posameznike, ki so zasvojeni od krvoločne želje po obsojanju. Vsem tem odkritim in vsekakor ostrim napadom pa se je sedaj pridružila še druga oblika izmikanja rokam pravice, in sicer predlog za uveljavitev imunitete, ki naj bi je bili v odnosu do kazenske zakonodaje deležni predstavniki štirih najvišjih državnih institucij: predsednik republike, predsednik vlade, predsednik parlamenta in predsednik senata. Pustimo ob strani dejstvo, da je med naštetimi najvišjimi državnimi predstavniki kot predsednik vlade tudi Berlusconi, in pomislimo, kaj imuniteta v demokratični družbi pomeni. Verjetno je odvisno od takšne ali drugačne občutljivosti, vendar se ni mogoče znebiti občutka, da je imuniteta v demokraciji neke vrste protislovje in tujek, saj se skrajno težko sklada z načelom enakosti in enakovrednosti vseh. V kolikor gre za imuniteto najodgovornejših državnih politikov, se človek vpraša, čemu naj bi bila sploh potrebna. Ima kdo od visokih politikov slabo vest ali kaj za bregom, bo izrabljal svoj položaj, se bo posluževal korupcije, utaje davkov, skratka, ne more zagotoviti svoje poštenosti in za-

to želi posebno zaščito? Mar ni imuniteta oziroma brezpogojna nedotakljivost najvišjih državnih predstavnikov več kot odkrito znamenje, da hoče biti politični vrh ločen od ljudi, izven in daleč od njih in celo nad njimi? Kot že rečeno, občutki ob zavzemanju za tovrstni zakonski osnutek niso prijetni, posebno še, ker ga je vsaj v tem trenutku podprl tudi predsednik republike Napolitano. Občutki razumljivo niso prijetni zaradi preprostega razloga, ker je Italija med tistimi razvitimi državami, ki so najbolj na udaru globalne ekonomske krize in bi slej ko prej potrebovala povsem drugačna znamenja za hitrejšo premostitev sedanjih težav.

Kar se tiče napadov na sodstvo, bi morala biti demokratična družba dosti pozornejša, kot sicer je. Gre za tretjo vejo oblasti, ki je zrcalo zakonodajni in izvršni oblasti, se pravi parlamentu in vladi. Močna parlamentarna večina lahko v načelu sprejme kakršen koli zakon in vlada takšnemu parlamentu lahko predlaga kar koli. Vladajoča politika lahko v svojem območju na katerem koli polju katere koli družbene dejavnosti uveljavlja škodljive enostranske privilegije. V obeh primerih pride do kršitve zakonov ali do takšnih zakonov, ki so v nasprotju z ustavo. In sodstvo je tisti nadzor, ki preprečuje stranpoti, in v kolikor je oslABLJENO, to ljudem in državi gotovo ni v korist. Skratka: napadi na sodstvo so nesprejemljivi in jih družba sploh ne bi smela dopuščati.

Janez Povše

Na dnu...

HYALA BOGU,
DA IMAMO NA NAŠIH
ŠOLAH ITALIJANSKE
OTROKE...

...TAKO, DA
VSAJ NADOMESTIJO
SLOVENSKE, KI GREDO
V ITALIJANSKE ŠOLE!

POGOVOR Francesca Simoni

“Večkulturnost ni nikakršen zločin, le korenin ne smemo izgubiti!”

Naše manjšinsko okolje se v zadnjih letih spriči hitrih družbenih premikov močno spreminja, kar je najprej občutiti v šolskem okolju. Pojem večkulturnost je zato večkrat v navzkrižju z željo po ohranitvi lastne identitete. O teh problematikah smo se pogovorili s predsednico Študijskega centra Melanie Klein, Francesca Simoni, ki si je do sedaj nabrala veliko izkušenj ravno na področju vzgoje.

Zdrava duša v zdravem telesu: pod tem geslom je pred leti začel delovati študijski center Melanie Klein.

Bilo je leta 2001, ko smo začeli tečaje za dobro počutje, ki so bili namenjeni odraslim in starejšim osebam. Tedaj in danes je naš namen ravno vzpostavljanje notranjega ravnovesja za splošno, dobro počutje. Tečaje za dobro počutje smo na začetku našega delovanja prirejali celo petnajstkrat na leto, vsi so bili tudi zelo dobro obiskani; v času pa smo to začetno zamisel priredili drugim potrebam, predvsem otroškim. Lani smo namreč začeli tešnje sodelovati s šolami, tako slovenskimi kot italijanskimi.

Kako bi razčlenili sedanje številne dejavnosti vašega centra?

Večino našega truda vlagamo v delo z otroki. V italijanskih vrtcih smo priredili multikulturne načrte, namenjene prizadetim otrokom, da bi jim olajšali vključitev v šolsko okolje.

Jezikovna delavnica z naslovom Slovenski ABC pa je namenjena tako italijanskim kot slovenskim šolam: posebno dobrodošlo je bilo naše delovanje v slovenski šoli pri Sv. Jakobu, kjer imajo vzgojitelji in učitelji veliko težav pri poučevanju slovenskega jezika zaradi velikega števila otrok iz mešanih, tujih in italijanskih zakonov.

Tečaje slovenskega jezika prirejamo tudi za odrasle, katerim namenimo tudi t. i. razvedrilne tečaje. Ukvarjamo pa se tudi z najmlajšimi oz. novorojenčki: tečaj Prvi koraki zaobjema spekter specifičnih masaž in dejavnost v bazenu, ki je namenjena otrokom in staršem.

Delovanje študijskega centra Melanie Klein se je letos usmerilo tudi k socialnim problematikam. V letošnji sezoni smo decembra meseca speljali pobudo Rasti s pravljičami, v sklopu katere smo na trgu sv. Antona nabirali denar za tržaško otroško bolnišnico Burlo Garofolo. Socialni predznak je imela tudi dvojezična pobuda Grillo parlante, ki smo jo v sodelovanju z zdravstvenim okrajem št. 1 aprila meseca posvetili starejšim osebam: načrt predvideva tudi posredovanje osebnih življenjskih izkušenj starejših oseb otroški populaciji. Ta interakcijski načrt bo obrodil tudi posebno publikacijo in DVD.

Kako je sestavljena delovna ekipa študijskega centra Melanie Klein?

Odbor centra šteje šest oseb, ostali so zunanji sodelavci. Na srečo pa imamo tudi nekatere simpatizirerje, ki nam svojo pomoč ponujajo brezplačno.

V kakšnem odnosu so si klinična pedagogika in psihoanalitični oprijemi terapevtke Melanie Klein?

Psihoterapija je bila nekoč dokaj tradicionalna in je bodisi odraslim bodisi otrokom namenjala isti psihoanalitični pristop. Genialnost terapevtke Melanie Klein je bila v tem, da je v otroško psihoterapijo uvedla igro: ugotovila je, da na tak način pridobi terapevt veliko več informacij o psihičnem stanju otroka kot sicer.

Njen pristop smo pri centru izbrali zato,

ker smo prepričani, da mora vsaka dejavnost temeljiti na zabavi: naše delovanje ne sloni na tradicionalnem pristopu, temveč na interaktivnem soočanju med osebami – odraslimi in otroki, starši in vzgojitelji. Ko se človek zabava, mu najbolje vse uspeva!

Dejavnost, ki jo opravljate v zvezi z negovanjem slovenskega jezika v naših šolah, je dandanes potrebna zaradi spremenjenega manjšinskega tkiva: otrok iz mešanih zakonov je namreč

slovenske manjšine še močan.

Italijanska družina npr. iz Rima, Turina, Milana pa jemlje slovensko šolo kot možnost za jezikovno obogatitev svojega otroka.

Dodala bi tudi to: veliko jezikovno – strokovnih raziskav je bilo v zadnjih letih izpeljanih ravno na to temo, izsledki pa so ostali zgolj na papirju. Veliko je o tej tematiki govora, dejanskega iskanja rešitve pa ni.

Na podlagi lastnih službenih izkušenj pa se zavedam, da je problem zapleten in pereč.

Beseda multikulturnost oz. večkulturnost je v zadnjih letih v nekaterih krogih postala ‘zakon’. Kakšne posledice lahko ima v našem zamejskem prostoru udejanjanje multikulturnosti? Verjamem, da lahko tako vprašanje izzveni nekoliko retorično.

Ingrid Bersenda je v omenjeni raziskavi s psihološkega vidika primerjala položaj otrok na slovenski in italijanski šoli. Izsledki so dokazali, da so značajske, kulturne in psihološke razlike skorajda neobstoječe.

Vprašati pa se moramo: ali je raziskava najprej ugotovila, koliko slovenskih otrok je bilo sploh na slovenski šoli? Če bi podobno raziskavo izpeljali pred petnajstimi leti, bi bili izsledki precej drugačni. Danes se namreč v istem vrtcu lahko igrajo otroci slovenske, italijanske, srbske, kitajske narodnosti, ki se drug od drugega kaj naučijo oz. si nekaj prilastijo. V vsakem primeru otrok razvodi svojo izhodiščno kulturo. Multikulturnost je zato po eni strani pozitiven družbeni dejavnik, po drugi pa ga lahko primerjamo labirintu, kjer lahko zlahka izgubiš svoje korenine.

Ali je ta fenomen fiziološke narave, kateremu ni mogoče kljubovati, ali je treba znotraj manjšine določiti pravnjo strategijo, da bosta večkulturnost in ohranjanje lastne identitete ‘tolerantna’ druga do druge oz. da bosta druga do druge ohranili znosno razmerje?

Dejstvo je, da se bo otrok italijanske družine v slovenski šoli lahko priučil le jezika, nikakor pa ne slovenske kulture, slovenskega čutenja, slovenske duše. Šolske prireditve – npr. Prešernove proslave – ne bodo italijanskega otroka pretvorile v slovenskega, ker otrok v družinskem okolju diha drugačen kulturni milje. Spoznala sem drug zgodovener primer: večkrat so se učiteljice jezile na kitajskega otroka, ki jih med pogovorom ni gledal v oči: tako vedenje pa je za kitajsko kulturo zgolj znak spoštovanja...

Sprašujem se zato, kakšna večkulturnost lahko na tak način sploh nastane.

Slovenska manjšina bi morala ustvariti strokovno delovno skupino, ki bi dejansko posredovala učiteljem ustrezno ‘pedagoško orodje’: naš vzgojiteljski kader krvavo potrebuje kompas, da bi dobil pravo pot do razmerja med ohranitvijo lastne kulture in odpiranjem novim stvarnostim.

Nekoč smo v naših šolah in vrtcih npr. peli slovenske pesmi: danes pa slišimo tudi pesmi iz italijanske, kitajske in srbske zakladnice. To ni nikakršen zločin, pozabiti pa ne smemo, da sta vrtec oz. šola slovenska s slovenskim učnim jezikom. Do bi je treba ustrezne strategije, da bosta spričo spremenjenih okoliščin vrtec oz. šola ostala slovenska. To je navsezadnje pošteno tudi do slovenske družine, ki vpišuje svoje otroke v slovensko šolo zaradi poučevanja slovenskega jezika in posredovanja slovenske kulture in omike.

Ali bo študijski center Melanie Klein prispeval svoje znanje za rešitev te problematike?

V kratkem se bomo sestali z novo ravnateljico Slorija, Majo Mezgec, da bi skupno načrtovali ustrezno strategijo.

Igor Gregori

POGOVOR Ermina Talić

“Pri vas sem se dobro počutila”

Prve tri tedne junija smo v goriskem uredništvu našega tednika preživeli v posebno prijetnem vzdušju. Na “delovni praksi” je namreč bila Ermina Talić, ki je letos opravila tretji letnik goriškega trgovskega tehničnega zavoda Žiga Zois. Njene družbe in pomoči smo bili iskreno veseli, saj se je med nami takoj znašla; posebno rada se je družila z našima mladima kolegicama Maido in Katjo, ki sta ji bili kot spretni tehnični urednici glavna mentorja in od katerih je verjetno še največ odnesla. S svojim blagim, a samozavestnim značajem in s svojo življenjsko zgodbo nas je res presenetila. Pred koncem njene izkušnje na NG smo se rade volje na kratko pogovorili z njo ne le o delovni praksi, šoli in njenih koreninah, ampak tudi o tem, kako gleda kot mlado dekle na naš prostor.

Je bila to tvoja prva delovna praksa?

Da, to je bila moja prva praksa. Zame je bila zelo koristna, ker sem se naučila veliko stvari, kot npr. delati z osebami, ki jih prej nisem poznala. Preden sem prišla k vam, sem se namreč bala, kako bo to šlo. Doma sem celo vadila, kako naj se predstavim. Ko mi je urednik Jurij rekel, da vas ne smem vikati, sem se kmalu sprostila in dobro znašla. Si se v šoli na kakšen način pripravila na to izkušnjo?

Foto DPD

Profesorji so v delovno pogodbo zapisali, kaj naj delamo. Priporočili so nam, naj se lepo obnašamo in primereno oblačimo. Dali so nam samo nekaj okvirnih navodil.

Kako se znajdeš na tej šoli?

Profesorji so zelo v redu, resnično si prizadevajo, da bi nas kaj naučili. Z nami imajo veliko potrpljenja. Z njimi sem res zadovoljna, z nekaterimi sem navezala prav lep odnos.

Kateri so tvoji najljubši predmeti?

Prvi je slovenščina, rada pa imam tudi zgodovino. Malo manj mi “leži” matematika, to mi je žal prirojeno.

So bili v tem času na podobnih praksah tudi tvoji sošolci?

Da. Nekateri so bili na Goriškem, drugi pa bolj daleč, tudi v Pradamanu. Ena sošolka je bila v KB centru, druga v podjetju Terpin, tretja v podjetju Mi-pot v Krmini, četrta na banki v Doberdolu itd.

Že razmišljaš o svoji prihodnosti?

Za zdaj mi še ni jasno, kam naj se usmerim. Sicer imam še dve leti časa, da razmislim, čeprav vem, da bo minilo hitro. Idej imam veliko, ne vem pa, kako bi jih uresničila. Rada bi poučevala slovenščino, prav tako bi se rada posvetila tudi drugim stvarim. Po vsej verjetnosti ne bom nadaljevala študija na univerzi, ampak bom čim prej iskala službo.

Kaj nam hočeš povedati o sebi in svoji zgodbi?

Doma sem iz Sanskega Mosta v Bosni. Sem s prišli z družino med vojno.

Najprej smo se preselili v Zagreb, nato pa v Gorico, ko sta tu že živelata tata in strica, ki sta nam priskrbela dokumente. Na začetku smo živeli v ul. Oberdan, nato v večjem stanovanju na Travniku, pred nekaj leti pa smo se preselili v severni del mesta, na podeželje, kjer je tamkajšnja četrta zame prava vas.

Zelo si navezana na družino in svoje korenine...

Vsakdo je navezan na svoj rodni kraj. Jaz sem zelo navezana na Sanski Most. Najlepša leta sem preživela tu. Vedno se mi pa toži po vrstnikih v rojstnem kraju. Veliko mojih prijateljev iz Bosne živi v tujini. Kar nekaj jih imam v Nemčiji in se občasno vračajo domov v Bosno, kot to delam jaz. Drugi živijo v Sloveniji, Avstriji, na Švedskem, sploh po vsej Evropi.

Kje pa imaš sorodnike?

Imam jih v Ameriki, na Švedskem, v Avstriji, Nemčiji in drugod. V Bosni imam še obe noni.

V Bosno hodiš samo med počitnicami ali še kdaj?

Tja se vračamo, ko imamo priložnost ali vsaj 2-3 proste dni, kot npr. za dan Vseh svetih, za Novo leto, večkrat spomladi, še najbolj pa seveda poleti.

Pouk se je končal, izdelala si dobro. S čim boš imela opravka v tem poletju?

Gotovo se bom ukvarjala s čiščenjem

hiše, ki ima kar tri nadstropja. Poleg tega bom pazila na malo nečakinja in na štiri druge malčke, otroke prijateljev. Če bo kakšna priložnost, bom šla v Bosno še pred avgustom; drugače pa gotovo v avgustu, ko bodo imeli moji starši počitnice.

Čeprav se nisi rodila v Gorici, si večji del življenja preživela tu. Kako gledaš na to mesto?

Bilo bi lepše, če bi bilo v njem več mladine in obenem več priložnosti oz. krajev, kjer bi se mladi lahko zbirali in srečevali. Mesto ima eno diskoteko, v njej pa je več odraslih kot mladih. Pa tudi sem ni več varno hoditi. V časopisu sem brala, da so v Novi Gorici trije vrgli na tla starejšega moškega s tomosa, da bi mu ukradli moped...

Hodiš pogosto v Slovenijo?

Brez dvoma več kot po Gorici! Živim pač na meji, zato mi je tudi bliže. Tam imam tudi strica in teto. Ob sobotah zvečer sem največkrat prav v Novi Gorici, kjer je več življenja kot na tej strani meje.

Kako si doživljala padec meje med Slovenijo in Italijo?

Bila sem zadovoljna tudi zato, ker sedaj lahko prečkam mejo pri severni železniški postaji, pri Transalpini. Prej sem namreč morala vedno prek Rdeče hiše; s ptnim listom nisimo mogli drugače. Ko smo se odpravljali na izlete, so vsi prijatelji hodili čez Solkan ali druge mejne prehode, samo jaz sem morala vedno čez mednarodni prehod...

DD

Papeževe besede odmevajo iz Castelgandolfa

Neizprosni boj proti revščini in lakoti

Revščina in podhranjenost, novodobni kugi človeštva, sta bili glavni tematiki nedeljskega posega papeža Benedikta XVI. iz poletne rezidence v Castelgandolfu. Papež je svoje besede uokviril v kontekst srečanja G8 v Tokyu, na katerem so predsedniki in premieri osem najbolj razvitih držav na svetu razpravljali o težavah, ki jih prinašajo učinek tople grede, lakota in nevdružne cene nafte, ki dosegajo vrtočlave višine. Papež je zelo jasno dejal: "Treba je uresničiti vse obveze, ki si jih je G8 zastavil v pre-

teklosti v boju proti najhujši revščini, lakoti, boleznim, nepismenosti in drugim tragedijam, ki prizadevajo človeštvo". Ob tem Benedikt XVI. ugotavlja, da

"morajo biti v središču pozornosti potrebe najbolj šibkih ljudi,

ki so danes še bolj ranljivi zaradi špekulacij trga in njegovih učinkov na ceno hrane in energije". Gre za hudo tragedijo, ki verižno povezuje vse učinke in ki se najhujše pozna prav pri najrevnejših. Dovolj je, da pomislimo na posledice neprekinjene rasti cene nafte, ki je v zadnjem letu poskočila za skoraj 100%. Lanska cena sodčka je bila 69 dolarjev, letos pa je dosegla neverjetno ceno 146, 34 dolarjev. Nafta je v našem svetu bistvena surovina, ki dejansko poganja naprejši svet. Ne gre samo za prometno industrijo, gre za vsako industrijo, ki jo napaja naftna energija, skratka za vse. Zato je logično, da rasejo cene hrane in vseh tistih najosnovnejših dobrin za preživetje. Paradoksalno

je tudi to, da se svetovna kriza najbolj maščuje prav tistim revnim ljudem, ki hodijo po velikih ležiščih nafte in živijo na njih. Naj spomnimo, da so članice OPECA tudi Nigerija, Libija, Angola, afriške države, ki z državljanskimi vojnami in negotovnim upravljanjem prihodkov od črnega zlata. Za nastalo situacijo pa so seveda krive tudi članice razvitega sveta, ki prav na področju energetske politike nategujejo lok do skrajnosti. Zato je sv. oče sklenil nedeljski nagovor z besedami: "Plemenitost in daljnovidnost naj pomagata pri pravilnem odločanju za splošni razvoj, ki naj ščiti človekovo dostojanstvo". Gordon Brown, angleški premier, je v odgovor na papeževe besede obljubil konkretne ukrepe. Nihče od velikih pa ni omenil milijonskih števil, ko govorimo o žrtvah lakote in revščine. Nobeden od politikov, ki raje kot o socialnih problemih govorijo o ekonomiji, ni niti omenil, da je bila še pred desetimi leti cena sodčka nafte 14,8 dolarjev, torej desetkrat manj kot danes.

AC

BOVEC Chiari Lubich je treba postaviti kip in ustanoviti gibanje ognjiščinarjev

Z Lučjo upanja razblinimo temo vojn in katastrof

Prebivalstvo Bovške je skozi čas doživljalo naravne in vojne katastrofe, zato ni čudno, če prav iz teh krajev izvirajo korenine prednikov osebe, ki je sredi ponovnega sejanja množične smrti druge svetovne vojne posvetila z Lučjo novega upanja, gibanja ognjiščinarjev (fokolarov), ki ga je ustanovila, po starših Slovenka Chiara Lubich. Njeno delovanje je dobilo zrcalen odmev odpiranja človeških odnosov božji ljubezni, ko je začela komunicirati z okoljem z lastnim odpiranjem, ki je preraslo v gibanje. Postavimo na zavrženem kamnu ob izviru Soče, ki ga je materializem zavrgel kot nekoristen svet, duhovni izviri - mednarodno duhovno središče za usposabljanje laikov. Prisotnost gibanja je živa in nenehno raste, dokazana je s tem, da postaja duhovna last človeštva v svetovni razsežnosti krščanstva in ekumenstva posebne vrste, iz katere bomo črpali za danes in jutri, tudi ko ustanoviteljice gibanja ni več med nami. Chiara Lubich je začela svojo rast iz katoliških korenin svetu odprtega mesta Trenta, ki leži na stičišču romanskega in german-

skega kulturnega prostora. Kot je sama povedala ob obisku Slovenije leta 1999 (njeno pripoved smo lahko brali v katoliškem tisku), so prišli njeni predniki na Južno Tirolsko iz Slovenije. Lepo bi bilo, da bi ugotovili, iz katerega kraja, in ji tam postavili kip ter ustanovili duhovno središče njenega gibanja za Slovenijo, z mednarodnimi razsežnostmi množično odprto svetu. Po nekaterih trditvah naj bi imela njena mama korenine na Bovškem. Tudi če te domneve ljudskega spomina ne bi mogli zanesljivo potrditi, bi bila idealno mirna dolina, na tromeji treh kultur, za to zelo primerna. Kot Trento je bil Bovec popolnoma porušen zaradi vojn, zlasti prve svetovne, prizadet od naravnih katastrof... V tej občini je dolina Trenta s skoraj enakim imenom kot Trento. Ob potresu 1998 so se pri cerkvi Device Marije v Polju na robu Bovca zbrali verniki iz treh škofij, držav in narodov na tromeji... Takrat smo lahko slišali podobne spodbude, čeprav ni bila omenjena Chiara Lubich. Danes se ti kraji praznijo tudi zato,

ker se investitorji na nenehno izpostavljenem območju izogibajo vlaganju v gospodarske programe. Temu dodajajo še vse bolj strogi kriteriji Triglavskega narod-

nega parka, Nature 2000 itd., tihega načrtnega naseljevanja medveda, risa, volka, ki morajo imeti

mir... Prav takšni kraji lahko dobijo novo priložnost, morda edini izhod, z ustanavljanjem duhovnega središča gibanja fokolarov. Gibanje lahko vrne tem naseljem nov smisel in gibal, kjer iskra iz krajev nasilja in kasnejše pozabljenosti in razvojne zavrženosti preskoči v smisel rasti neumrljivega v božji ljubezni. Tistih krajev, ki se jih je dotaknila ta svetloba, ljudje ne zapuščajo več. Kot Chiara se s to ljubeznijo poistovetijo, mnogi se z njo "poročijo" in iz tega rastejo družine vernih ljudi - široka družina fokolarov: prižiganje božje ljubezni z lastnim zgledom ljudem v stiski, tem, ki si sami ne morejo več pomagati. V "nekoristem svetu" Trente, kjer potrošništvo nima pogojev in razdiralne moči, se v edinstvi podobnih imen Trento - Trenta, edinstveni lepoti narave, simbolizira lepota v edinstvi ob Njegovem ognjišču, iz katerega žarki evangelija rojevajo novo ljudstvo.

MM

Združene države Amerike

Slovenski cerkvi sv. Jožefa v Bethlehemu grozi zaprtje

Ameriška škofija Allentown v zvezni državi Pensilvanija se je odločila, da bo julija zaprla ali združila 47 župnij oziroma cerkva. V tem okviru je, kot poroča tudi Slovenska tiskovna agencija, predvideno tudi zaprtje slovenske cerkve sv. Jožefa v Bethlehemu, ki so jo začeli graditi leta 1913 slovenski priseljenci iz Prekmurja. Škofija Allentown, ki jo vodi škof Edward Cullen, ima 151 župnij, ki jih s težavo vzdržuje zaradi pomanjkanja duhovnikov. Zato se je škof odločil za reorganizacijo. Do 15. julija naj bi tako zaprli večino cerkva. Na odločitev o zaprtju so doslej prišle pritožbe iz 22 župnij, tudi slovenske. Pritožbe odločitve o zaprtju sicer ne ustavijo, nekateri pa so odločeni, da bodo šli vse do Vatikana. Temeljni kamen za cerkev sv. Jožefa je bil blagoslovljen leta 1914, cerkev pa je bila posvečena leta 1917. Od samega za-

četka jo vodijo frančiškani. Prekmurci so v Bethlehemu leta 1910 ustanovili tudi edino slovensko evangeličansko cerkev v ZDA, to je cerkev sv. Janeza, ki ostaja. Bethlehem je bil največji center priseljevanja prekmurških Slovencev ob koncu 19. stoletja, ko so se zaposlovali v železarni "Bethlehem Steel". Ta je že nekaj let zaprta. V Bethlehemu so se priseljevali večinoma ljudje iz srednje Evrope in mesto je skupaj s sosednjim Allentownom posejano z etničnimi cerkvami - od slovenskih, slovaških, poljskih, nemških in drugih. Proti zaprtju cerkve sv. Jožefa je uradno pritožbo vložil ustanovitelj Združenja pobratenih mest Bethlehem - Murska

Sobota Stephen Antalics, ki je utemeljitelj objavil tudi v komentarju za lokalni časopis iz Allentowna "Morning Star". Antalics pojasnjuje, da bi bilo zaprtje cerkve nesmiselno, saj je dostopna za invalide, ima dve parkirišči, zgradba pa je v odličnem stanju z dobro opremljeno kuhinjo in kletno dvorano. Cerkev sv. Cirila in Metoda, kamor bi morali farani sv. Jožefa po novem hoditi, pa po njegovih navedbah ni v dobrem stanju, poleg tega ni dostopna za invalide in nima parkirnih prostorov. "Utemeljitev za zaprtje meji na absurdno. Logično bi bilo, da ostane odprta cerkev sv. Jožefa, saj bi morala škofija za obnovo sv. Cirila in Metoda porabiti na tisoče dolarjev in postaviti dvigalo. Prav tako ima okrog 100 sedežev manj kot sv. Jožef", je za Morning Star še poudaril Antalics. V komentarju je obenem opozoril, da je cerkev sv. Jožefa središče delovanja Združenja pobratenih mest Bethlehem - Murska Sobota. "Veleposlaniki prihajajo v mesto na vsakoletno dviganje slovenske zastave, zaradi cerkve sv. Jožefa pa prihajajo v mesto tudi tuji dostojanstveniki", je med drugim zapisal Antalics.

Kratke

Sv. maša v spomin na žrtve družine Breceļj

V nedeljo, 13. julija, bo ob 17. uri v Branici sv. maša v spomin na žrtve družine Breceļj. Maševala bosta g. dekan iz Šempasa Aleš Rupnik in zlatomašnik g. Bogdan Bric. V primeru slabega vremena bo mašna daritev v cerkvi v Kodrethih.

V Sloveniji se je v minulem letu rodilo 19.823 otrok

V Sloveniji se je v minulem letu rodilo 19.823 otrok, kar je največ v zadnjih petnajstih letih in za 4,3% več kot v letu 2006, so sporočili iz državnega statističnega urada, podatke katerega je posredovala Slovenska tiskovna agencija. Najpogostejši imeni sta Lana in Luka, povprečna starost mater in očetov pa se je ponovno povišala. Rodilo se je 10.152 dečkov in 9671 deklic. Stopnja rodosti za preteklo leto tako pri sedanji stopnji umrljivosti in ob predpostavki, da bo ženska dočkala 49. leto starosti, znaša 1,38. Povprečna starost mater je bila 29,9 leta, ob rojstvu prvega otroka so imele v povprečju 28,2 leta. Povprečna starost očetov je bila 32,7 leta. Starši so 3,1% vseh rojenih deklic poimenovali Lana in tako ime Nika po devetih letih ni več najbolj priljubljeno dekleško ime, zdrsnilo je na četrto mesto. Pogosta imena so še Sara, Eva, Lara, Ana, Zala, Ema in Neža. Prevladujejo torej kratka imena in imena brez šumnikov. Pri dečkih že deveto leto ostaja najbolj priljubljeno ime Luka, v preteklem letu ga je dobilo 3,5% vseh dečkov. Priljubljena deška imena so še Nik, Jan, Nejc, Žan, Žiga, Anže, Matic in Aljaž. 317 dečkov in 341 deklic je dobilo sestavljeno ime. Med fantovskimi imeni se je največkrat pojavilo ime Žan Luka, med dekliškimi pa Ana Marija. Druga sestavljena imena so praviloma unikatna, le redka se pojavijo dvakrat ali trikrat. Dvojni priimek je v preteklem letu dobilo 1127 otrok, kar je 5,7%. To je verjetno povezano s povečevanjem števila rojstev otrok staršem, ki niso poročeni, a živijo v zunajzakonskih skupnostih.

Papež bo Sveto pismo bral na televiziji

Papež Benedikt XVI. bo jeseni milijonom Italijanov približal zgodbe iz Svetega pisma, in sicer z branjem, ki ga bo predvajala državna italijanska televizijska postaja RAI. Različne osebnosti iz Vatikana bodo tako po delih prebrale celotno Sveto pismo, branje pa bo začel sam papež, kot je poročala tudi Slovenska tiskovna agencija. Ni še znano, ali bodo biblično "učno uro" prenašali v živo iz Vatikana ali jo bodo predhodno posneli. Papež naj bi bil naklonjen neposrednemu prenosu iz Apostolske palače. Za konec bo vatikanski državni tajnik, kardinal Tarcisio Bertone, 11. oktobra prebral 22. poglavje Apokalipse.

Prebivalstvo Italije zaradi priseljevanja strmo raste

Italija ima rekordnih 60 milijonov prebivalcev. K temu številu so večinoma pripomogli priseljenci, saj je stopnja rodosti v tej državi ena najnižjih na svetu. V zadnjem času pa se število rojstev le povečuje, kot poroča tudi Slovenska tiskovna agencija. V Italiji je 31. decembra 2007 živelo 59,61 milijona prebivalcev, to je več kot 500.000 prebivalcev več kot leto poprej, je pokazala nova študija italijanskega statističnega urada Istat. Število prebivalstva se je tako povišalo za 0,8%, kar gre pripisati naraščajočemu priseljevanju. Na vsakih 100 Italijanov pride 5,8 priseljenca, v severni Italiji pa 8,1 tujsca na 100 Italijanov. Po vstopu Romunije v EU se je v Italiji močno povečalo število romunskih državljanov. Po podatkih Istate naj bi jih tam živelo 600.000. V letu 2007 se je rodilo 563.933 otrok, 60.000 med njimi starejšim s tujim državljanstvom. V tem letu se je v Italiji rodilo 3923 otrok kot v letu poprej. Demografski trend kljub temu ostaja negativen, saj je bilo v letu 2007 tudi 570.801 prijavljenih smrtnih primerov. Stopnja rodosti je v letu 2007 v severovzhodnih regijah porasla za 1,8%, na severozahodu pa za 1,3%. V južni Italiji je bila rast le 0,05%, medtem ko je rast na Siciliji in Sardiniji padla za en odstotek. Kljub vsemu pa je bila celotna rast leta 2007 najvišja v zadnjih 14 letih.

Nadškof Uran je daroval mašo ob prvi obletnici smrti nadškofa Šuštarja

Od smrti upokojenega ljubljanskega nadškofa in metropolitana Alojzija Šuštarja je minilo leto dni. Ob prvi obletnici Šuštarjeve smrti je 1. julija zvečer v ljubljanski stolnici ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran daroval mašo ter spomnil, da je Šuštar "v prelomnih časih preroško nastopil v podporo družbenih sprememb in samostojnosti našega naroda".

Nadškof Uran je med drugim poudaril, da je "preroško službo sprejel tudi nadškof Šuštar, ki je bil iz Švice poklican, da bi v prelomnih časih preroško nastopil v podporo družbenih sprememb in samostojnosti našega naroda". Navedel je misli iz Šuštarjevega pozdravnega pisma duhovnikom in vernikom ob prevzemu vodstvene službe v ljubljanski nadškofiji, ko je poudaril, "da je njegova prva beseda, beseda zahvale, druga njegova beseda pa iskrena prošnja: molite in pomagajte".

Nadškof Uran je še spomnil, da so bili mladi posebno pri srcu upokojenemu nadškofu Šuštarju "z namenom, da bi se oblikovala njihova krščanska vest, da bi se ob podpori evangelija odgovorno pripravljali na življenje ter odkrili globlji smisel enkratnosti osebne poklicanosti na poti za Gospodom". Zato mu posebej priporočamo našo mladino ter prosimo, da bi Gospod izpolnil svoj načrt s fanti in dekleti, ki iščejo globlji smisel svojega življenja.

Upokojeni nadškof Šuštar je umrl 29. junija lani, na praznik apostolov Petra in Pavla, v 87. letu starosti v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu, kjer je živel zadnjih deset let po upokojitvi. Pokopan je bil v ljubljanski stolnici. Na pogrebu 2. julija lani so se od njega poslovili številni verniki, občani in predstavniki državnega vrha. Mašo zadušnico na Pogačarjevem trgu je ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval kardinal Franc Rode. Pogrebni obred pa je vodil ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran. Ob smrti nadškofa Šuštarja, ki je leta 1998 postal tudi častni meščan mesta Ljubljane, se je takrat na žalni seji sestal ljubljanski mestni svet. Šuštar je leta 1980 postal četrti ljubljanski nadškof in tretji metropolit, pastirsko palico pa je ob upokojitvi leta 1997 predal nadškofu Francu Rodetu.

Kratki

Cerkev sv. Ivana v Gorici prizorišče doživete koncerta

V soboto, 21. junija 2008, je MePZ Lojze Bratuž sklenil sezono s koncertom v cerkvi sv. Ivana v Gorici, v Slovenskem pastoralnem središču. Zbor je v prvem delu koncerta zapel nekaj pesmi, s

Foto JMP

katerimi se je udeležil številnih tekmovanj in revij. To so Gallusova Subsannatores subsannavit Deus, Oče naš Čajkovskega, Rahmaninovi Tebe pojem in Bogorodice djevo, Telferino De profundis, Maria lassu' De Marzija, Pahorjevo Očenaš hlapca Jerneja in ljudsko Kje so tiste stezice v priredbi Hilarija Lavrenčiča. V drugem delu koncerta pa je zbor izvedel nekaj skladb v sodelovanju s harfo (Tadeja Kralj), pihali (Marta Lombardi, flauta, in Matija Faganel, oboa) in trobili (Damjan Klanjšček in Jakob Fajt, rog). Najprej je harfistka Tadeja Kralj kar številnemu občinstvu predstavila Surianijevo Partito (Preludij, Con allegra, Pastorala in Gagliarda) in Reflets dans l'eau J. Iberta. Harfi so se pridružili ženski del zbor Bratuž in rogova; za to priložnost zbrani inštrumenti in pevke so izvedli Brahmsovi Lied von Skakespeare in Der Gartner. Zadnja točka je bila še My shepherd will supply my need, ljudska skladba v priredbi M. Wilberga za mešani zbor, harfo, oboo in flauto. Pesem je povzeta po znanem 23. Davidovem psalmu Gospod je moj pastir. Celoten program večera je seveda potekal pod taktirko dirigenta Bogdana Kralja. Koncertu v cerkvi je sledila prijetna družabnost ob obloženih mizah na vrtu za cerkvijo. / Costanza Frandolic

Goriški prefekt Roberto De Lorenzo uradno obiskal Kulturni dom v Gorici

Goriški prefekt Roberto De Lorenzo je pred dnevi uradno obiskal slovenski Kulturni dom v Gorici. Gosta so sprejeli predsednik doma Boris Peric, ravnatelj Igor Komel, predsednik SKGZ za Goriško Livio Semolič in inž. Giorgio Bensa.

Predstavniki doma so goriškemu prefektu predstavili v prijateljskem in iskrenem vzdušju široko paleto dejavnosti, ki se redno odvijajo v prostorih doma. Še posebej so bili poudarjeni nameni in vloga, ki jo opravlja Kulturni dom v samem goriškem mestu kot izraz kulturnega stičišča ter sožitja med tu živječima narodoma in kulturnimi skupnostimi.

Prisotni so se dotaknili tudi odnosov in sodelovanja med Kulturnim domom in različnimi goriškimi javnimi ustanovami, kot tudi v vzpostavitvi raznih čezmejnih stikov. Izpostavljene so bile tudi obveze prilagajanja raznih prostorov Kulturnega doma novim varnostnim predpisom. Upravni odbor doma je vložil veliko naporov, da so bila izpeljana v zadnjih letih vsa potrebna gradbena dela.

Goriški prefekt De Lorenzo je ob slovesu pohvalil poslanstvo, ki ga na širšem kulturnem področju Kulturni dom uspešno opravlja na Goriškem že vrsto let in še posebej v prejšnjih sezonah, ko je spričo zaprtja drugih kulturnih prizorišč v Gorici znal priskočiti na pomoč in je omogočil številnim goriškim kulturnim ustanovam, slovenskim, italijanskim in furlanskim, da so nemoteno izpeljale načrtovano letno dejavnost v prid celotni goriški skupnosti. Člani Upravnega odbora so izročili goriškemu prefektu De Lorenzu, v znak prijateljstva in sodelovanja, spominsko plaketo z grbom Kulturnega doma v Gorici.

Foto JMP

“Kako zelo zavidam tistim, ki Festival spremljajo od samega začetka, tistim, ki so Festival ponesli v naša srca! Festival čutim, leži mi na koži, preprosto uživam ob nastanku vsakega posameznega Festivala. Samo takrat, kadar se ti duša napoji z veseljem, užitek in hrepenenjem po Števerjanskem festivalu, je ta tudi del tebe! Vam, ki prebirate moje besede, želim, da bi vsaj za trenutek doživeli tisto, kar doživljamo samo tisti, ki imamo naš Festival resnično radi!” tako zaključuje uvodno misel priložnostne brošure tajnica društva F. B. Sedej Andrejka Hlede, a zgovorno in na glas pove, da Števerjanci močno doživljajo Festival. Zmagovalci 38. Festivala narodno-zabavne glasbe “Števerjan 2008” so Tapravih 6 z Raven na Korškem, ki so nastopili s skladbama V gozdni samoti (ans. Bratov Avsenik) in Jesensko cvetje (glasba in besedilo Franc Ankerst), medtem ko so si nagrado občinstva pridobili člani ansambla Akordi s Prestranka. Nagrado za najboljši kvintet je komisija prisodila ansamblu Notranjci iz Logatca, za najboljši trio ansamblu Jerneja Kolarja iz Artič. Ansambel Hram s Trnovega pri Gorici je prejel nagrado za najboljšo melodijo, nagrado za najboljšega debitanta pa ansambel Erazem s Predjamskega grada. Komisija za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz ter Franka Padovan in Martina Valentincič kot predstavnici organizatorja) je nagradila Faničko Požek za skladbo Ta trenutek, uglasbil jo je Brane Klavžar, aranžma spisal Robert Smolnikar, izvajal pa ans. Erazem. Izza kulisja se je zaslila melodija Festivala gre goriški družbi Tmedia. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo predsed-

38. Festival narodno-zabavne glasbe “Števerjan 2008”

Ansambel Tapravih 6 požel največ uspeha

deljo, 6. julija, pa je padel zastor na 38. Festival “Števerjan 2008” z bodrilnim nagovorom predsednika organizacijskega društva F. B. Sedej Mateja Pintarja, s finalnim delom in podelitvijo nagrad. Očitno muhavo vreme skozi skoraj celoten potek tekmovalnega tridnevja, nedeljski program se je namreč zaradi hudega neurja končal v dvorani, prinaša Števerjancem srečo, saj so lahko ponosni na dosežen kakovosten rezultat prijavljenih ansamblov in stalno naraščajoče število obiskovalcev, tako da Borovci postajajo iz leta v leto bolj tesni. Na prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Slavko Avsenik ml., Janez Beličič, Jože Burnik, Danilo Čadež, Jan Leopoli, Bert Lipusch, Tullio Možina, Denis Novato, Mihael Corsi, Matej Pintar, predsednik komisije) prepustila v finalni, nedeljski del 17 ansamblov.

Tudi letos je bilo možno poslušanje celotnega poteka tekmovanja preko spletne strani društva F. B. Sedej, www.sedej.org, kar je dodatno obogatilo ponudbo organizatorja predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. K temu gre povedati, da zasluga inovativnega kablskega spremljanja Festivala gre goriški družbi Tmedia. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo predsed-

Bandlja, predsednika rajonskega sveta Pevma Oslavje Štmaver Lovrenca Peršolja, predsednico ZSKP iz Gorice Franko Padovan, odbornika SSO iz Gorice in predsednika občinske konzulte na goriški občini Iva Cotiča, svetovalko na goriški občini Marilko Koršič, predstavnik kmetijske zadruge Medvode Janeza Šušteršiča, dekana strojne fakultete Jožeta Duhovnika, vodjo

slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Goriška skupnost terških in nadiških dolin ter Brd, Občinska uprava Števerjan, RAI - Radio Trst A, Adriano Corsi Spa, Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in Luciolicar. Posebno podporo so še zagotovili: Zadruga banka Doberdob in Sovodnje, gradbeno podjetje Hlede Alojz Ivan, podjetje Terpin Spa, Nipret d. o. o., gostilna Franc, Andrej Terpin, Tmedia, Banca Manzano, gostilna Koršič, jstvine in mesnica A market, vinogradniki Mania' Gianni, Humar Marino in Marčelo, Komjanc Simon, Mužič Ivan, Maraž Ivan, Gradiš'ciutta, Skok Edi, Agrochimica friulana, meha-

zakonodajne službe državnega zbora Miroslava Mozetiča, prijatelja Števerjancev Iva Hvalica, domačega župnika Antona Lazarja, župana občine Števerjan Hadrijana Corsija ter podžupana občine Števerjan Dominika Humarja. Brici so tudi gostovali vse tri večere napovedovalca slovenske televizije Andreja Hoferja. Obiskovalcem Festivala je bil na voljo obširen bilten o sami prire-

nična delavnica Lutman Marko, supermarket Komauli srl in Grafica Goriziana. Cenjenim darovalcem gre prisočna zahvala.

Odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napatnik. Amplifikacijo so urejali Mice Karov, Niko Klanjšček in Jože Pirman, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni prisočno pohvalo. V pevski sobi Sedejevega doma sta razstavljala Albina Pintar iz Podgorice in Ivan Skubin iz Goriških Brd. Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje domači mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjati svojo lastno identiteto.

Svoj zapis končujem z Andrejkini besedami Števerjanskemu festivalu na pot: “Festival pravijo, da je nastal po naključju, nastal je kot ideja, kot nov izziv za naše društvo in za vso našo vas. Biti danes del tega izziva pa je kratkoma neopisno. Kako lahko sicer nekomu poveš, kako se počutiš, ko dolge mesece v letu slediš nastanku spet novega Števerjanskega festivala...? Kako lahko opišeš občutek ponosa, ki se v tebi rodi, ko prebiraš časopise in čutiš, da je Festival znan širom po svetu? Koliko izvirnih skladb je nastalo za Števerjanske festivale? Nekatere so ostale celo za vedno vtisnjene v našem spominu”.

Marjan Drufovka

In pričel se je nabito polni program, ki sta ga mojstrsko povezovala priznana napovedovalca Jasna Kuljaj in Janez Dolinar. V petek, 4. julija, in v soboto, 5. julija, sta bila na sporedu tekmovalna večera, kjer se je pomerilo 30 ansamblov, prijavilo se jih je 34; v ne-

nika Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo in člana programskega sveta RTV Slovenije Marjana Terpina, deželnega tajnika SSK Damjana Terpina, deželnega svetovalka SSK Igorja Gabrova, blagajničarja ZSKP in predsednika rajonskega sveta Podgora Walterja

ditvi. Brošuro, ki obsega desetine črno-belih pa tudi več barvnih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, naslovno stran je prispeval David Pintar. Pri organizaciji in izpeljavi Festivala imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji, in sicer Zveza

misije so že začele delo in na petkovem skupnem zasedanju so koordinatori predstavili predloge in programe posameznih področij. O delovanju komisije za gospodarstvo je poročal koordinator Aljoša Sosol, ki je predstavil skupno projektno idejo, ki bi lahko ovrednotila kulturne in naravne zanimivosti čezmejnega območja v smislu celovitega turističnega razvoja. Gre za čezmejni kulturni park Goriške, ki naj bi zagotovil razvoj in obogatil njeno širše območje. Projekt, z realizacijo tematskih poti, bi prispeval k vrednotenju dogodkov, prireditve, običajev, pridelkov, zgodovinskih, kulturnih in naravnih zanimivosti. O delu komisije za prostor in

okolje je poročal Peter Černic. Komisija je izpostavila potrebo po iskanju sinergij za odpadke, namenski uporabi vodnih virov in usklajeni monitoraži onesnaževanja zraka na širšem čezmejnem področju. Na skupnem zasedanju je bil izrečen predlog o skupnem prometnem načrtu in o čezmejnem električnem tramvaju. Koordinatorica komisije za kulturo, šolstvo in šport Iva Devetak je zaradi odsotnosti pripravila pisne predloge, ki predvidevajo razne skupne kulturne in športne pobude, predvsem na mladinskem področju. Predvideni so tudi izobraževanja animatorjev in zloženke, ki naj bi predstavile zgodovinske in turistične zani-

mivosti obeh Goric ter pobuda Evropa v šoli z vsebino na področju inovativnosti in ustvarjalnosti. Pri sodelovanju kulturnih ustanov na Goriškem je koordinatorka prezrla pomembno vlogo Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in osredotočila vso pozornost pri sodelovanju z novogoriško kulturno zvezo na Zvezo slovenskih kulturnih društev. Na to pomanjkljivost so opozorili člani goriške konzulte. Na dan je prišel tudi predlog o čezmejni glasbeni šoli in o postavitvi spominskega obeležja Primožu Trubarju v Gorici, kjer je leta 1563 pridigal. Konzulti in komisija se bodo ponovno srečale na skupnem zasedanju v jesenskem času.

Zasedanje goriških konzult in novogoriške komisije

Za skupno in usklajeno načrtovanje

V petek, 4. julija, so se v sejni dvorani Mestne občine Nova Gorica srečali predstavniki goriške občinske in pokrajinske konzulte ter komisije za mednarodne odnose Mestne občine Nova Gorica. Na dnevnem redu so imeli poročila koordinatorev mešanih komisij in načrt skupnih prihodnjih pobud. Za predsedniško mizo sta sedela predsednika slovenskih konzult, občinske Ivo Cotič in pokrajinske Peter Černic, koordinator novogoriške komisije Stojan Ščuka in gostitelj, župan

mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc. Slednji je v uvodnem posegu ugotavljal, da je trenutno stanje čezmejnega sodelovanja nezadovoljivo, da pa upa, da se bo kmalu izboljšalo in da bo prišlo do novega zagona. Povedal je, da se Nova Gorica stalno za to zavzema in da o vseh pobudah redno obvešča goriško občino. Izpostavil je nekatere praktične zadeve, ki niso še primerno rešene. Med temi je odstranitev objektov na nekdanjih mejnih prehodih in uvedba vinjet za avtoceste, predvsem za

krajše odseke na Goriškem. Dejal je tudi, da bi namakalni sistem Vogršček lahko raztegnili čez mejo. Tudi oba goriška predsednika sta se zavzela za utrditve čezmejnega sodelovanja in za pospešitev združevanja skupnega prostora. Srečanja sta se udeležila tudi goriška pokrajinska odbornika Mara Černic in Marko Marinčič. V sklopu skupnih prizadevanj so pred časom ustanovili tri mešane komisije: za prostor in okolje, za gospodarstvo in turizem ter za kulturo, šolstvo in šport. Te ko-

Pogovor / Franka Padovan, predsednica ZSKP

Bežen vpogled v prihodnjo, jubilejno sezono

Ob sklepu letošnje sezone smo pokramljali s Franko Padovan, ki že nekaj let uspešno vodi Zvezo slovenske katoliške prosvete. Konec sezone pomeni za predsednico in odbornike samo kratak oddih, ker bo nova sezona posebej natrpana s številnimi prireditvami in pobudami. Letos bodo pevci namreč že petdeseti zapored peli na odrskih deskah tradicionalne Cecilijanke, leto 2009 pa bo jubilejno petdeseto v dolgem delovanju ZSKP.

Franka, kako ocenjuješ sezono, ki se je komaj sklenila?

Letošnja sezona je bila nekoliko bolj umirjena. Večjih projektov ni bilo, ker se že aktivno pripravljamo na jubilejno 50. Cecilijanko in na 50. obletnico naše Zveze. Številna naša društva pa so imela zelo pestro sezono s svojim delovanjem, predvsem na področju zborovstva, tako otroškega kot odraslega. Če se še nekoliko vrnemo nazaj, bi rada podčrtala, da je naša Zveza primerno počastila 500-letnico rojstva Primoža Trubarja. Bila je prva, ki je obeležila ta pomembni jubilej na proslavi Primož Trubar na Goriškem. Slovesnost je nastala v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov in s KC Lojze Bratuž. Sodelovali smo

tudi pri postavljanju Trubarjevega kipa v Rubijah. Ob tem moram omeniti še nekaj rednih pobud, ki jih izpeljemo vsako leto. Organizirali smo natečaj za priznanje Kazimir Humar, ki je bilo letos podeljeno upokojenemu učitelju Ivu Bolčini, sodelovali smo pri pripravi osrednje proslave ob Dnevu slovenske kulture. Ob tem ne gre pozabiti še odrskih desk. Gre za niz veseliger Iskrivi smeh na ustih vseh in za nagrajevanje najmlajših gledališnikov s priznanjem Mladi oder. Januarja smo imeli občni zbor, na katerem sem bila potrjena za predsednico ZSKP. Redno smo se enkrat mesečno sestajali z odborniki. Zadnje sejo bolj družabnega značaja smo imeli prejšnji mesec: pregledali smo delovanje letošnje sezone in začeli postavljati temelje za naslednjo sezono, ki bo nedvomno kar naporna.

Kaj pa načrtujete kratkoročno v prihodnosti?

Zveza pripravlja novo zbirko Patrica Quaggiata, ki bo po predvidevanjih izšla oktobra. S posebno pozornostjo smo se lotili tudi letošnje 50. Cecilijanke. V izdelavi je publikacija na to temo, ki bo zajela tudi zgodovino vseh včlanjenih društev. Na Cecilijanki bomo podelili Gallusove značke; bronaste za obdobje članstva med 5 in 15

leti, srebrno za obdobje med 15 in 25 leti, ter zlate za tiste, ki se za domača društva neutrudno razdajajo že več kot 25 let.

Komu bo letošnja Cecilijanka posvečena?

Posvetili jo bomo goriškemu skladatelju Stanku Jericiju. Letos namreč obhajamo 80. obletnico njegovega rojstva.

Jericija bomo sicer počastili na prav poseben način še z večerom, ki mu bo popolnoma posvečen. Načrtujemo namreč izvedbo enega izmed njegovih daljših del.

Kdaj bo to na sporedu?

Datuma še nismo točno določili.

Kaj pa 50-letnica ZSKP, ki jo bomo praznovali naslednje leto?

Da, res je. Leto 2009 bo jubilejno 50. leto delovanja ZSKP. Naš jubilej bomo obeležili z opereto, tako kot smo že večkrat doslej obeleževali pomembne obletnice. Spet bomo torej skušali na oder spraviti splet glasbe, petja in gledališča.

Imate že kaj konkretnega v mislih?

Stopili smo v stik tudi z Ljubljano, zadnja odločitev pa še ni padla. Vedeti je namreč treba, da smo veliko slovenskih operet že postavili

Prejšnji teden smo se srečali s Krščansko kulturno zvezo iz Celovca in s Slovensko prosveto iz Trsta, da bi organizirali gostovanje rojakov iz Koroške pri nas. Pripravili

Katera tematika, bi bila po tvojem zanimiva?

Ja, najbolj primerno bi bilo priti v stik z njihovim svetom s problematikami, ki so zanje posebej pereče: spolnost, mamila, alkohol. Potem ko bomo razumeli, kakšni so realni interesi, bomo skušali oblikovati sklop tematik.

Kaj pa skupne pobude za mlade?

Tudi o tem sva razmišljali. Leto 2008 je leto medkulturnega dialoga, tako da bi eventualne skupne pobude lahko štartale tudi s tega izhodišča. Sodelovanje z ZSKD je sicer že prava stalnica, z Vesno pa sva se pogovarjali o malo bolj specifičnih skupnih pobudah prav za mlade in najmlajše.

ZSKP daje velik poudarek na glasbo, petje in gledališko kulturo, Vesna Tomšič je prav tako uveljavljena režiserka. Ste razmišljali o konkretnih projektih, ki bi zvezi združili tudi na tem področju?

O tem nisva še veliko razmišljali. Za zdaj sva se usmerili bolj na šolstvo. Treba je iti postopno. Paziti moramo namreč, da se mladi ne pretirano obremenjujejo. Vsako društvo se pomlaja. Veliko mladih se vključuje v realnosti vaških društev in jih ne smemo zato preveč obremenjevati še z drugimi zadevami.

Vaška društva imajo torej po tvojem mnenju prednost...

Ja, s tem se strinjam. Če je ostalih obveznosti preveč, se poraja nevarnost, da mladi zapustijo matična društva. In to nikakor ni pozitivno.

Andrej Černic

na oder. Izbor postaja zato vse ožji. Več pa tudi ne morem povedati, ker ni še nič uradnega. Lahko pa povem, da bo ta projekt, kot ostali podobni v prejšnjih letih, terjal veliko truda in napora ter bo seveda tudi velik finančni zalogaj. Zveza deluje sicer na amaterski ravni, za izpeljavo tako zahtevnega projekta pa so potrebni tudi profesionisti, predvsem člani orkestra in solisti. Operete so vsekakor hvaležna vrsta, ker se publika zanje vedno močno zavzema.

Kako poteka sodelovanje z ostalimi zvezami? Vrsto let že sodelujete pri pobudah Koroški dnevi na Primorskem in Primorski dnevi na Koroškem...

smo program, ki bo potekal od 5. do 11. oktobra. Na sporedu bosta gledališka in lutkovna predstava, srečanje glasbenih skupin. Sodelovanje s koroško Krščansko kulturno zvezo je že stalnica.

Kaj pa sodelovanje z ZSKD? Na Goriškem so pravkar izvolili novo predsednico, Vesno Tomšič...

Ja, tudi z njo sem se že srečala. Pogovarjali sva se o tem, kaj bi lahko najini zvezi skupaj organizirali. Strinjali sva se v tem, da morava kaj organizirati za naše najmlajše. Upošteva ju njihove potrebe in v povezavi s slovenskimi šolami, sva mislili, da bi lahko privedli niz predavanj, ki bi jih dijaki lahko vključevali v svoja zborovanja...

Iz prevoda v prevod

Nekaj malega o multikulturalnosti (1)

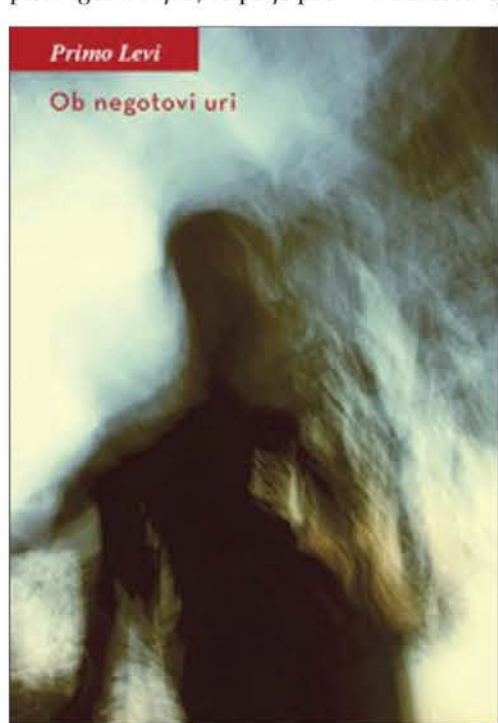
Pri Centru za slovensko književnost v Ljubljani, v knjižni zbirki Aleph, je pred nekaj meseci izšla pesniška zbirka znanega italijanskega pesnika, esejista in pisatelja Prima Levija. Ob negotovi uri (Ad ora incerta), žal, samo v prevodu in v letnico 2007. Knjigo je uredila in prevedla Jolka Milič. Eno zadnjih pesmi pa v pokušno: DROMEDAR

Čemu toliko tožb, sporov in vojn? Svetujem vam, da me posnemate. Nič vode? Shajam tudi brez nje, a zadržujem sapo, da se mi grlo ne izsuši. Nič hrane? Zajemam jo iz svoje grbe: ko so časi za vas ugodni, poskrbite, da zraste tudi vam. A če je grba mlahava, mi je dovolj nekaj suhljadi in slame, zelena trava je opolzkost in nečimrnost. Imam zoprni glas? Moji samici je vseč, našim nasploh ugajajo korenjaki, in dajejo najboljše mleko daleč naokrog, zahtevajte tudi od vaših ženskih enak.

Seveda sem hlapec, a puščava je moja: ni služabnika, ki ne bi imel svojega kraljestva. Moje kraljestvo je vsa ta puščavenost, ki nima meja.

24. novembra 1986

Pri salerniški založbi Multimedia na jugu Italije je izšla aprila letos dvojezična pesniška zbirka ROSA MYSTICA Josipa Ostija v prevodu Jolke Milič. Spremenno besedo je napisal Igor Divjak, to pa je pre-

vedel Sinan Gudžević. Pri isti italijanski založbi je pripravljena za tisk Balada za Metko Krašovec / Ballata per Metka Krašovec Tomaža Šalamuna, prav tako v prevodu Jolke Milič, ki pripravlja za tisk, prav tako pri naših sosedih, tudi Ostijevo zbirko Vse ljubezni so nenavadne / Tutti gli amori sono eccezionali, ki bo predvidoma izšla konec le-

ta ali v začetku prihodnjega leta.

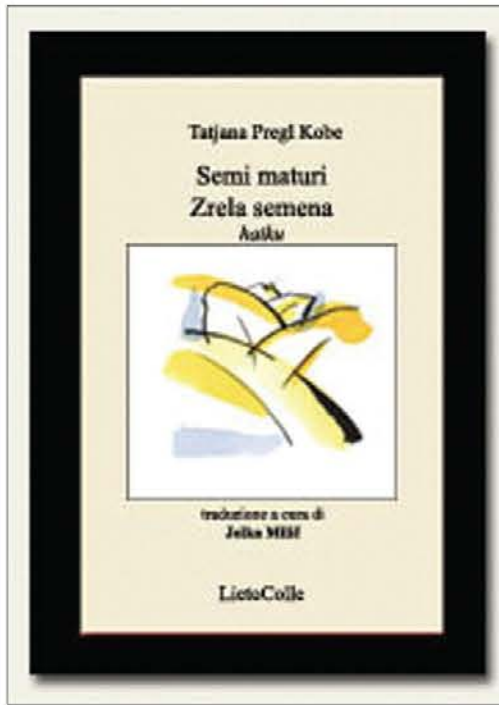
Prav tako v prevodu Jolke Milič sta izšli nedavno pri koprski založbi Libris, vendar z letnico 2007, dvojezični pesniški zbirki Edelmanna Jurinčiča in Jožeka, pardon, Jožeta Štucina, s podvojenim naslovom Odhodi - Partenze / Odhodi - Partenze. Njuna posebnost je, da sta izšli v eni knjigi kot siamska dvojčka. Namesto spremenne besede se pesnika na začetku pogovarjata o pesništvu in pred bralci razgrinjata svoje poglede nanj.

Pri tržaški Mladiki bo v kratkem izšel - seveda dvojezično - kar zajeten izbor pesmi tržaškega svetovno znanega pesnika Umberto Sabe v prevodu Jolke Milič, ki je pesmi tudi izbrala in knjigo uredila. Naslov zbirke bo pesnikov verz, a ker jih je kar nekaj lepih in primernih, da

se jih izpostavi, se prevajalka ni še dokončno odločila, katera bosta izbrali z urednico, ki predstavlja založbo. Ve se pa, da je iz njegove Pesmarice (Canzoniere) prevedla 135 pesmi, ki ga bodo prav dostojno predstavile slovenskim bralcem. Spremenno besedo zbirki na pot je napisala znana tržaška publicistka in univerzitetna profesorica

Tatjana Rojc, izčrpen življenjepis pa prav tako tržaški, le italijanski pisatelj in pesnik Renzo Cigoi. V pokušno pesem: KONTOVEL Moški zaliva svojo njivo. Nato se spusti po stopničasti strmini brega, da se zdi, ko dol leze, kot da stopa z nogo v praznino. Pod njim je širno morje.

Spet se prikaže. Še vedno gara okrog tistega koščka sive zemlje, zaraščenegea robidovjem, ki štrli iz kamnja. Sedim v gostilni in pijem to trpko vino. Nova zbirka haikujev Tatjane Pregl Kobe Porcelanaste sanje, ki jo je izdala Založba Mondena v Grosupljah leta 2007, bo izšla letos v prevodu

Jolke Milič z naslovom I sogni di porcellana tudi v Italiji, dvojezično. Ni še jasno, pri kateri založbi, ali pri renomirani ferrarski Luciana Tufani Editrice ali pri LietoColle, ki jo enako dinamično in večje ureja Michelangelo Camelliti v Faloppio (Co), kjer so letos že izšla njena Zrela semena / Semi maturi. Padla bo kocka za tisto založbo s časovno boljšimi in ugodnejšimi pogoji zanjo in za našo poezijo nasploh.

Pri založbi Mobydick iz Faenze bodo izšle zelo verjetno leto jeseni ali najkasneje prihodnje leto spomladi - to je včasih odvisno od založniških rokov in včasih od želja pesnikov, ki izberejo poznejši datum, da se knjiga kasneje "postara" - predvidoma tri dvojezične pesniške zbirke v prevodu Jolke Milič, in sicer: Ples mandljevca - La danza del mandorlo Alje Adam Kateri ogenj - Quale fuoco Vanje Strle in Banalije - Banalita' Braneta Mozetiča.

V Freiburgu (Nemčija) bo letos izšla dvojezična zbirka italijanske, pred sedmimi leti za rakom umrle pisateljice, novinarke in pesnice Asterie Fiore (de Nicolais) z naslovom Il segno sulla sabbia / Sled v pesku, v prevodu Jolke Milič, ki je pri nas revijalno objavljala prevedene pesmi te občutljive

italijanske pesnice, ki ji je prijateljsko ali tovariško priprala vrata v nekaj sosednjih literarnih revijah, ki so bile v tistih že davnih časih skoraj hermetično zaprte za nas.

Posebnost te zbirke je, in to prav kaže omeniti - da za Arhiv Asteria, kjer je shranjena vsa zapuščina pokojnice, s sedežem v Labaroche v Franciji, so se imetniki avtorskih pravic odločili, da objavijo dvojezično zbirko na svoje stroške, in sicer s slovenskim prevodom ob strani izvirnikov, ki jih je lastnoročno napisala avtorica.

Tudi drugi tuji pesniki, ki se z nami radi bratijo ali "zlahkajo", razen še ene častne izjeme, zelo radi vidijo, da jih bremo, cenimo in prevajamo, a tudi tiskamo zastoj oz. izključno na naše stroške. Še na misel jim ne pride, ko gre za knjige, da bi vsaj delno prispevali pri kritju tiskarskih stroškov. Torej čast, komur gre čast. V pokušno šeststičnico brez naslova: Nekega dne morda se bo nit pretrgala Ostala bo lutka Topa bolečina in ne bom vedela in ne bodo vedeli Pa še eno njenih zadnjih pesmi, ki je obležala v predalu med... nezbranimi stihmi in zvonečimi vzdihli: IN PETELIN JE ZAPEL. Trikrat je Peter zatajil Jezusa. In petelin je zapel. In sonce je spet vzšlo. In je stekel ven, stekel je ven in se razjokal. Mili prijatelj, nekega dne se bom oprijela tvojega križa in se vrnila na pot, ki se je zdaj izogibam, na pot Golgotte in Nebes.

Prevedene pesmi te občutljive

Prevedene pesmi te občutljive

/dalje

Kratke

Miroslavu Košuti Zlatnik poezije

Znani so nominiranci za Veronikino nagrado 2008, priznanje za najboljšo pesniško zbirko, izdano v Sloveniji ali zamejstvu v preteklem letu. Za nagrado se po izboru žirije in po poročanju Slovenske tiskovne agencije potegujejo avtorji Milan Dekleva, Milan Jesih, Cvetka Lipuš, Boris A. Novak in Marcello Pottocco. Podelili jo bodo 26. avgusta na Starem gradu v Celju. Lavreat bo prejel denarno nagrado 4000 evrov bruto in listino Mestne občine Celje. Poleg nagrade za najboljšo pesniško zbirko bodo ob priložnosti zamejskemu pesniku Miroslavu Košuti podelili še zlatnik poezije. Zlatnik poezije podeljujejo za pesniški opus in ustvarjalni prispevek avtorja k žlahtnjenju slovenskega jezika ter kulture. Doslej so ga prejeli Ciril Zlobec, Tone Pavček in Kajetan Kovič.

Umrl je umetnostni zgodovinar in likovni kritik Zoran Kržišnik

V sredo, 2. julija, popoldne je v 88. letu starosti umrl umetnostni zgodovinar in likovni kritik dr. Zoran Kržišnik. Raziskoval je slovensko umetnost od impresionizma naprej, posebej pa se je posvečal povojnemu obdobju. Kržišnik je bil pobudnik in organizator Mednarodnega grafičnega bienala v Ljubljani, ki je vrata prvič odprl leta 1955, do leta 2000 je bil tudi vodilna oseba bienala. Kot direktor Moderne galerije je ustanovo vodil med letoma 1947 in 1986. Kot prireditelj številnih mednarodnih grafičnih razstav in tudi z udeležbo v mednarodnih žirijah je pripomogel k uveljavljanju in razpoznavnosti slovenske grafike v svetu, prav tako pa je slovenske umetnike predstavil v izčrpnih monografijah in razstavnih katalogih.

Kržišnik je v začetku petdesetih let minulega stoletja za grafični bienale navdušil Zorana Mušiča, ki je skupaj z drugim Slovincem v Parizu Venom Pilonom 'nabral' grafične liste, ki so tvorili kakovostno jedro razstave. Ko je Kržišnik začel razmišljati o mednarodnem likovnem dogodku v Ljubljani, še ni vedel, da bo ta dogodek privzel vsebino grafične razstave. V Ljubljano je želel pripeljati velika imena svetovne umetnosti. Da bo razstava grafična, so odločili predvsem gospodarski in tehnični razlogi. Ime Zorana Kržišnika je vezano tudi na naše kraje, saj je kot eminentna osebnost iz umetnostno zgodovinskih in likovno kritičnih krogov bil soudeležen tudi pri razstavah, ki so bile v Galeriji Skerk v Trnovci na Krasu in v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Pokopali so ga v sredo, 9. t. m., v Ljubljani.

Kržišnik je v začetku petdesetih let minulega stoletja za grafični bienale navdušil Zorana Mušiča, ki je skupaj z drugim Slovincem v Parizu Venom Pilonom 'nabral' grafične liste, ki so tvorili kakovostno jedro razstave. Ko je Kržišnik začel razmišljati o mednarodnem likovnem dogodku v Ljubljani, še ni vedel, da bo ta dogodek privzel vsebino grafične razstave. V Ljubljano je želel pripeljati velika imena svetovne umetnosti. Da bo razstava grafična, so odločili predvsem gospodarski in tehnični razlogi. Ime Zorana Kržišnika je vezano tudi na naše kraje, saj je kot eminentna osebnost iz umetnostno zgodovinskih in likovno kritičnih krogov bil soudeležen tudi pri razstavah, ki so bile v Galeriji Skerk v Trnovci na Krasu in v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Pokopali so ga v sredo, 9. t. m., v Ljubljani.

V palači Attems v Gorici je do jeseni na ogled razstava Josefa Marie Auchentallerja

V palači Attems Petzenstein (Pečanski) v Gorici se nadaljuje razstava pod naslovom Josef Maria Auchentaller (1865-1949), predstavnik dunajske secesije na robu cesarstva. Na ogled bo do 30. septembra 2008. Podrobnejše informacije na tel. 0481.547541, fax 0481.531798, musei@provincia.gorizia.it. Vsako soboto in nedeljo ob 16.30 je brezplačno vodstvo po razstavi; vsako prvo nedeljo v mesecu je brezplačen vstop. Od 1. julija do 30. avgusta je vsak petek odprta do 22. ure; brezplačno vodstvo je ob 21. uri.

Predstavitel v Pevmi / Goriška Mohorjeva družba
Čudovite cerkvene
poslikave Toneta Kralja

V župnijski cerkvi v Pevmi je bilo 1. julija zelo slovesno, saj je Goriška Mohorjeva družba predstavila lepo knjigo krasnih cerkvenih poslikav Toneta Kralja. Domači župnik Marijan Markežič je lepo vodil dobro obiskan kulturni večer, kustos Pokrajinskih muzejev v Gorici Saša Quinzi je izjemno živahno in življenjsko prikazal lik umetnika Toneta Kralja, moški pevski zbor iz Štmavra je pod vodstvom Nadje Kovic poskrbel za doživet glasbeni uvod v večer, na katerem je imela glavno besedo avtorica spremne študije v knjigi Verena Koršič Zorn, katere poseg objavljamo v celoti.

Spoštovani, Priručno pozdravljeni v tem lepem svetišču, v objemu ene najlepših poslikav vsestranskega umetnika Toneta Kralja. Hvala, ker ste se zbrali v tako lepem številu, kljub počitniškemu vzdušju in poletni vročini. Vaša prisotnost potrjuje, da je Tone Kralj, dolenski rojak, še vedno živ v zavesti Primorcev, ki jim je posvetil skoraj vse svoje življenje in umetnost. Najprej bi se rada zahvalila izdajatelju Goriški Mohorjevi družbi, založniku Zadruzi Goriška Mohorjeva in Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je finančno podprl njen izid. In ker so taki načrti največkrat plod skupnih prizadevanj, je treba omeniti osebe, ki so botrovale zamisli o knjigi, in sicer Jurija Paljka, ki je sprožil misel o predstavitvi Kralje-

Knjiga je nastajala predvsem v skladu z željo založnika, da bi predstavila nekaj izjemnih umetnostnih dosežkov našega prostora, da bi vsebinsko ogovarjala in z izbranimi posnetki pritegnila čim širši krog bralcev, tudi sosedov Italijanov in Furlanov, ki so se do sedaj s Kraljevo umetnostjo imeli možnost javno spoznati le leta 1985 v goriškem avditoriju in v Trstu na razstavi v organizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete. Izбира v tem pogledu ni bila ne težavna ne slučajna, saj je Tone Kralj najbolj prepoznaven in reprezentativen slikar javnih objektov na Primorskem, konkretno cerkvenih prostorov. Rdeča nit zamisli je torej bila zbrati na enem mestu cerkvene poslikave Toneta Kralja in jih predstaviti v obliki čim popolnejših fotografskih posnetkov; besedilo je le dodatna spremljava v pomoč k boljšemu razumevanju upodobljene snovi. Zato bo bralec zaman iskal natančnejše strokovne umetnostno zgodovinske analize, morebitnih arhivskih

Verena Koršič / foto JMP

Njegovo ime pa se pojavlja med pomembnimi duhovniškimi in laičnimi osebnostmi, ki so v času črne diktature kljubovali nasilju in s svojim zgledom in delom vplivali slovenski javnosti upanje v boljšo prihodnost. Ker je Kraljevih cerkvenih poslikav na Primorskem zelo veliko, je bilo potrebno obseg omejiti in kaj bolj logičnega kot to, da se po-

predstavlja še danes, in dokler bo ta prostor še živo in ustvarjalno dihal, bo to tudi za Slovenijo ključnega pomena.

Drugo, kar želi knjiga posredovati, je želja, da bi se Slovenci bolje zavedali bogastva, ki ga hranijo naše cerkve, saj to ni le stvar lokalnega pomena, pač pa sega v sam evropski vrh, v marsičem pa predstavlja posebnosti, ki bi jim tudi v svetovnem merilu težko našli enakovreden izraz. Ker je Kralj postal eden simbolov primorskega upiranja fašizmu, čigar pravi obraz so Italijani sami začeli odkrivati šele sedaj, bo morda knjiga, ki vsebuje tudi italijanski prevod, vsaj tako želimo in upamo, sosedom predstavila, kaj so bili naši umetniki zmožni ustvariti v vse prejšnje kot naklonjenih časih, ko smo največkrat poželi le ponižujoče oznake in ko nas je režimska oholost želela izbrisati z zemljevida. Vse kaže pa, da Kraljeva umetnost po toliko letih ni izgubila vrednosti, kajti boj, ki ga je on bojeval s čopičem in svojo prodorno družbenokritično mislijo, še zdaleč ni sklenjen, kar potrjujejo tudi tukajšnja politična nagnjenja zadnjega povolilnega obdobja.

O Kralju sicer še zdaleč ni izrečena zadnja beseda. Tudi v cerkvenih poslikavah, zajetih v tej knjigi, nas vedno znova preseneča s svojim prodornim, drznim, kritičnim, razumevajočim, sočutnim, iskatejskim razmišljanjem, ki se odraža med drugim v skrbno izbranih ikonografskih motivih, v katerih se pogosto skriva izredna simbolika, povezana s trenutnim družbenopolitičnim položajem. Sklop sedmih, v knjigo uvrščenih cerkva, nanizanih po časovnem zaporedju nastajanja, cerkve s posameznimi deli so bile izvete, predstavljajo prerez celotnega Kraljevega delovanja na Primorskem, saj razpon njihovega nastanka sega od začetkov Kraljeve umetniške poti do zadnjega obdobja umetnikove ustvarjanja.

Bralec se bo na prehodu od cerkve do cerkve seznanjal tudi z motivnimi, vsebinskimi in s stilnimi premiki v Kraljevi umetniški govorici, prepleteni s secesijskimi, ekspresionističnimi, plastično novostvarnostnimi in realistično predelanimi prvini, ki opusu Toneta Kralja vplivajo izredno izvirnost in prepoznavnost. Čeprav knjiga ne bo zadovoljila vseh okusov in izpolnila vseh pričakovanj, bo dosegla že veliko, če bo nas in naše sosede vendarle spodbudila k odkrivanju, ponovnemu ogledu, poglabljanju, umetniškemu uživanju, nadaljnemu proučevanju in vrednotenju obravnavanih umetnin; nas pa še posebno zavezala skrbi za ohranjanje teh za našo kulturo pa tudi politično zgodovino, posebno pa za umetnostno zakladnico, izredno pomembnih Kraljevih stvaritev na skrajnem zahodnem robu slovenske zemlje.

Z leve g. Marijan Markežič, Verena Koršič in Saša Quinzi / foto DP

vih poslikav, Damjanu Paulinu, ki se je v imenu Zadruge Goriška Mohorjeva osebno zavzel in pomagal pri ureditvi knjige, posebno fotografskega dela. Iskreno priznanje gre fotografu Carlu Sclauzeru, ki je poskrbel za strokovne posnetke Kraljevih poslikav in dal s tem knjigi pravo težo. Pri končni podobici pa je odigral glavno vlogo oblikovalec, dobitnik več priznanj, Rado Jagodic iz grafičnega studia Link v Trstu, ki je s svojim izvirnim pristopom vnesel v naš prostor novo oblikovalsko dimenzijo. Priručna hvala tudi Mirjam Simčič za požrtvovalno spremljanje in tehnično pomoč ter ostalim odbornikom Mohorjeve družbe. S posebnim veseljem naj omenim, da se nam je na nocojšnjem večeru pridružila tudi hčerka Toneta Kralja gospa Tatjana Kralj, ki si v sklopu Fundacije Toneta Kralja že leta zavzeto in požrtvovalno prizadeva za ohranjanje, restavriranje in vrednotenje opusa svojega očeta, posebno v krajih, kjer je zob časa iz različnih vzrokov najbolj načel umetnine.

dokumentov, opomb in bibliografije, ki jih knjiga ne vsebuje, ker bi besedilo otežili in tudi presegljivi osnovni namen publikacije. Glavno besedo ima namreč Kraljeva umetnost v podobici odličnih fotografskih posnetkov. Toneta Kralja ni treba posebej predstavljati, saj so njegova dela raztresena po skoraj vseh primorskih krajih, če že ne v cerkvah, pa vsaj v zasebnih in javnih zbirkah.

zornost usmeri v poslikave v zamejstvu? Ta oznaka naj bi sicer po novih političnih premikih v smislu evropskega povezovanja s padcem meje odšla v pozabo, kar pa seveda ne drži, saj bo prostor, na katerem živimo Slovenci v Italiji, še naprej odražal svoje politične, družbene, kulturne in duhovne posebnosti. Kot je v Kraljevem času ta prostor predstavljal okope pred zunanjimi pritiski, tako jih

Z leve Karel Bonutti, msgr. Oskar Simčič in Tatjana Kralj (foto DP)

Vabilo na duhovna srečanja

Odrpito pismo

Drage prijateljice!
Predvsem tiste, ki ste imele srečo, da ste že bile prisotne pri naših duhovnih srečanjih oz. duhovnih vajah. Se spominjate, kako olajšane, vedre in zadovoljne smo se poslavljale v upanju, da se prihodnje leto spet srečamo, obnovimo prijateljske vezi, se razvedrimo, predvsem pa obogatimo svojo notranjost z novo modrostjo in svojo dušo z obilico Božje milosti?

Letos se nam nudi ta priložnost od 18. do 20. avgusta, v Domu blagov (Le Beatitudini) v Trstu. Voditelj prihaja z Brezije. Imenuje se p. Silvin Krajnc. Pridite tudi letos, če le morete. In bodite velikodušne: povabite čim več znancev, da bodo tudi one uživale lepoto in dragocene sadove duhovnih vaj.

Prisrčno vas pozdravlja

Nada Martelanc

Pojasnila in prijave pri gospe Normi Jež, tel. št. 040 299409, predklicna iz Slovenije 0039.

Kratki

Socerba / 460-letnica cerkve

Neutrudni in zavzeti, sicer maloštevilni domačini, so praznovanje sv. Socerba, ki se je v maju pričelo s slovesnostjo v Sveti jami, nadaljevali v nedeljo, 23. junija 2008, ko so pripravili praznovanje v spomin na 460-letnico postavitve prve cerkve pri gradu (22.6.1648). Pred sedanjo cerkvijo, ki je bila od gradu l. 1857 prestavljena v središče vasi, je klanški župnik Iztok Mozetič daroval sv. mašo. Z ubranim in mogočnim petjem je slovesnost obogatil združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta in ob spremljavi Iztoka Cergola. Njihov obisk v številni zasedbi je za sicer maloštevilno vas pomenil tudi izkazano pozornost in solidarnost ob prizadevanju domačinov za obnovu cerkve. Hvaležen pozdrav je ob koncu maše vsem izrekla domačinka Justina Jeseničnik, sicer neutrudna in potrpežljiva koordinatorka zbiranja finančnih sredstev, s katerimi že več let postopoma obnovljajo to častitljivo versko in kulturno dediščino. Prečudoviti kraj, od koder se kot na dlani razteza Tržaški zaliv, je bilo tudi zaradi izrednega gostoljubja sicer maloštevilnih domačinov težko zapustiti. Vsem pa velja vljudno vabilo k darovanju finančnih sredstev, da bi se lahko nadaljevala notranja obnovitvena dela in bi tudi cerkev lahko odprla svoja vrata za obiskovalce. / JB

SSk obsoja tržaško občinsko upravo zaradi nekorektnega ravnanja

Slovenska skupnost obsoja početje tržaške občinske uprave, ki je tiskala letake in lepake ob poletni praznični pobudi openskih trgovcev, organizaciji in rajonskega sveta, a samo po podrobnem pregledu funkcionarjev občinskega tajništva, ki spominja na pravo cenzuro. Vzhodnokraški rajonski svet je, kot je to že v navadi za krajevne pobude splošnega pomena, ki so namenjene razvoju teritorija in ljudi, prevzel nalogo, da poskrbi za tiskanje propagandnega materiala za pomemben dogodek. V tem smislu je predsednik Milkovič poskrbel, da je bilo poslano v občinsko tiskarno italijansko in slovensko besedilo. Tako se je oglasila tiskarna, ki je povedala, da lahko tiska samo slovenska besedila, ki jih je prej odobrilo občinsko tajništvo. Funkcionarji so naposled odobrili tiskovino, a samo, potem ko je bilo spremenjeno ime naslova občinskega sedeža na Opčinah. Sicer so dovolili, da se piše via / ulica Doberde in ne Doberdobska ulica. Kaj bi se zgodilo, ko bi prevedli tudi Comune di Trieste / Občina Trst in naziv odborništvov? Bi se verjetno sesula palača na Trgu zedinjenja Italijel! Zakaj se to dogaja tudi, potem ko je predsednik republike odobril seznam krajev, torej tudi celotne tržaške občine, kjer velja izvajanje zakona 38 iz leta 2001? Ali ni tam predvideno oglašanje tudi v slovenščini? In tržaška uprava zanika to možnost celo na Krasu, kjer so se vsi desničarji še včeraj strinjali, da se lahko izvaja zaščita! Seveda sedaj bodo dejali, da manjka deželni odlok o toponomastiki, da v statutu ni dvojezičnega imena občine itd. Kaj pa z že preko 50 let veljavnimi normami Londonskega sporazuma in z Osimom in s prepovedjo zakona 38, da se zniža zaščita pod mednarodne standarde? Skratka, SSK je mnenja, da tržaška uprava grobo krši naše pravice, da si je v tem edina z drugimi desničarskimi upravami, zahvaljujoč se tudi pomanjkanju deželnih odlokov, ki bi lahko bili že zdavnaj izdani, točneje že na začetku letošnjega leta, pa niso bili. Zaupanje v italijansko zakonodajo in v dobro vero italijanskih oblasti pa se je, kot po navadi, izkazalo za neutemeljeno in bo zato treba sprožiti potrebne politične postopke na mednarodni in predvsem evropski ravni. / Peter Močnik

TRST Cerkev Novega sv. Antona

"Vzemimo sv. Antona za resnični zgled!"

V cerkvi Novega sv. Antona v Trstu je bila v petek, 13. junija, vsakoletna slovesna sveta maša, na kateri so se somaševalca g. Blaž Gregorc, vrhniški dekan, in msgr. Marij Gerdol ter številni slovenski verniki zaobljubili velikemu možu katoliške Cerkve, sv. Antonu Padovanskemu. "Že dejstvo, da mu vsi rečemo le svetnik, opozarja na to, da vsi vedo, da gre za sv. Antona", je dejal na začetku bogoslužja g. Gregorc. "Bil je izredna oseba, kot dokazuje njegovo kratko življenje, v katerem je izpolnil svetost, svoje poslanstvo. Ker se je v njegovi kratki življenjski dobi razodevala taka milost, je danes za nas spodbuda, da bi v Kristusovi moči tudi mi lahko delali velike reči. Zato se mu danes priporočimo, se mu izročimo, ga prosimo tudi, da bi tudi mi postajali po vzoru svet-

nikov sveti, da bi imeli predvsem v Kristusu moč, oporo za življenje, da bi res živeli kot kristjani". Prvih štirinajst let je p. Anton preživel v škofijski šoli v mestu Lizboni. Ko mu je bilo petnajst let, je prošil za sprejem med avguštinske kanonike. V petindvajsetem letu je bil posvečen v duhovnika. Mladi Ferdinand - to ime si je pridobil pri krstnem kamnu - je v letih študija intenzivno študiral teologijo in notranje dozoreval v božjem življenju. "Bog pa je še naprej preiskoval duha tega mladega duhovnika.

samostanu sv. Križa v Coimbri je spoznal skupinico redovnikov, ki so se iz Assisija odpravili med muslimane v Maroko, da bi tam pričevali za evangelij. V teh okoliščinah je mladi Anton začutil novo ko-

prjenje. Želel je, da bi tudi on oznanjal evangelij poganskim narodom, ne da bi se ustavil, tudi za ceno življenja ne. Jeseni leta 1220 je zapustil samostan avguštincev in se pridružil hoji za asijskim ubožcem ter sprejel ime Anton. Takrat je kot frančiškanski brat odpotoval v Maroko. Huda preizkušnja boleznij ga je prisilila, da se je moral odpovedati svojemu misijonarskemu idealu. Tu je začetek njegovega zadnjega življenjskega obdobja, saj je Bog vodil p. Antona, da je evangeljskega življenja v italijanskih deželah, kjer je z vnetimi pridigami prižgal vero v dušah. P. Anton je frančiškansko življenje živel komaj enajst let,

vendar je na evangeljskih krepostih, zlasti na Frančiškovem zgledu ubožstva, krotkosti, ponižnosti, čistosti, usmiljenja, dobival svoj navdih: p. Anton je učil, kako naj se v vsakdanjem življenju ter v zasebnih in javnih moralnih izbirah nenehno sklicujemo na Kristusa in evangelij. Svečano bogoslužje ob prazniku sv. Antona je potekalo ob petju združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki ga vodi Edi Race in orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. V homiliji je g. Gregorc obudil zadnje trenutke življenja sv. Antona. "In v petek, ob treh popoldan, je zazvonilo. Medtem ko so bratje molili tudi spokorne psalme za umirajoče in prižgali svečo, jih je p. Anton prekinil in jim rekel: Zdaj je ura, ko je naš gospod umrl na križu, na Kalvariji. Molimo. Pozdravljen križ, edini up". Takrat se je p. Anton, star šestindvajset let, narahlo dvignil iz svoje postelje. Imel je žareče oči, vse svetlikajoče - pravi zgodovinar. Sobrat Luca Belutti ga je vprašal, kaj vidi. "Ne da bi odmaknil pogled, je p. Anton

dahnil besede: 'Vidim svojega Gospoda'. Nato je njegova roka omahnila in brat Anton je zaspal. Tedaj ga je Bog sprejel v svojo blaženost". Tako kot se je v preteklosti Božja volja razodevala po prerokih, apostolih in svetnikih Cerkve, tako se danes milost Božja razodeva v duhovnikih, redovnicah, redovnicah, misijonarjih in apostolskih dušah. V njih se izkazuje Jezusova želja, Bog pošilja te svete duše kakor jagnjeta med volkove, da oznanjajo Kristusa. "Ti oznanjevalci vedo, kaj je oznanilo današnjemu času: mir in duhovno zdravje v našem življenju. Oznanjajo Jezusa Kristusa, njegovo življenje, sporočilo, ki ga Križani želi dati današnjemu svetu", je dejal g. Gregorc; po njegovem mnenju so danes apostoli lahko tisti, ki resnično živijo evangelij. "Tako je namreč Božji služabnik, papež Janez Pavel II., imenoval sv. Antona za evangeljskega moža, ki je živel evangelij, ki je evangelij želel izpolnjevati dobesedno. Prav je zato, da si vzamemo sv. Antona za resnični zgled".

IG

SV. IVAN Obletnica posvetitve cerkve

"Brez živih kamnov je tudi najlepša katedrala nekaj mrtvega"

Praznovanja Svetoivančanov so ob okroglem jubileju posvetitve domače župnijske cerkve dosegla višek v petek, 27. junija, ko je vikar za Slovence, msgr. Franc Vončina, ob somaševanju svetoivanskega župnika g. Fabia Gollinuccija in župnijskega vikarja Milana Nemaca daroval slovesno sveto mašo natanko 150 let, potem ko je "bila ta stavba umita z blagoslovljeno vodo in posvečena po sveti krizmi v Božjo čast kot kraj molitve in zahvale". Tedaj je svetoivanska cerkev "postala Božja hiša sredi naših hiš". Msgr. Vončina je svojo dvojezično homilijo osnoval na prepletanju cerkvenega zgodovinskega spomina svetoivanskega prostora in splošnih krščanskih vrednot, ki jih verniki morajo izkazovati bodisi do bližnjega bodisi do celotne verske skupnosti, katere stični kraj je ravno domače svetišče. "Že ko so se prvi prebivalci tega kraja tu naselili in si sezidali svoje domove, so hoteli postaviti tudi hišo svojemu Bogu, v katerega so verovali. Stara cerkvica nam govori o tej njihovi želji", je dejal Vončina, ki se je nanašal na staro

cerkvico sv. Ivana in Pelagija. Slednja je sčasom postala premajhna, da bi sprejemala prebivalce tega roba Trsta, ki se je naglo razvijal. Sredi domov so Svetoivančani tako postavili tudi ta dom v čast Janezu

zgradba, da so oni sami kamenje, "živo kamenje", iz katerega je svetišče zgrajeno in na katerem živi svoje poslanstvo. "Brez teh živih kamnov je tudi najlepša katedrala nekaj mrtvega in se prej ali slej

želi dati kaj na vero prednikov". Božjo hišo je treba vselej spoštovati. Tega se moramo zavedati predvsem danes, saj postaja cerkev včasih prostor prostega in ne spoštljivega kramljanja, ne pa kraj, kamor bi se verniki zatekali k Bogu. Vedeti pa moramo tudi, da izven cerkve ni prepovedano moliti: "Obenem naj bodo tudi naše družine cerkve v malem, naj bodo tudi te kraj molitve. Le tako bo lahko postala tudi naša skupna molitev na tem svetem kraju nekaj živetelega, nekaj družinskega, in bo lahko ustvarila povezanost ter edinstvo v družini in v krajevni skupnosti". Bogoslužje, ki ga je daroval msgr. Vončina, je tako sklenilo prisrčno praznovanje Svetoivančanov ob jubileju njihove cerkve. Pomembno organizacijsko vlogo sta ob tej priložnosti odigrali slovenska in italijanska verska skupnost, ki sta s složnimi močmi potrdili možnost skupnega doživljanja istega prostora in to ob spoštovanju tradicije vsake komponente.

Igor Gregori

Foto PR

Krstniku. "Tu, na sredi, naj bo hiša Božja. Tu naj bo kraj, kjer bodo Bogu prepevali svojo hvalo, tu naj bo tudi kraj, kjer bodo lahko potočili solze gorja in našli v molitvi razsvetljenje in moč". Verniki ne smejo nikdar pozabiti, da so oni sami temelj, na katerem stoji Božja

poruši". Msgr. Vončina je zato nagovoril vernike, naj ta Božji prostor še naprej obiskujejo, tako kot so ga obiskovali njihovi predniki. "Moja hiša, pravi Gospod, je hiša molitve za vsa ljudstva - smo slišali v današnjem prvem berilu. Tudi za naše ljudstvo, če le samo hoče in

Zelo uspešna sezona zbora Kraški cvet

Zlati na več tekmovanjih

Ob začetku poletnega časa je večina pevcev odločila pesmarice in si privoščila počitniški premor, ki je prav gotovo posebno prijeten, ko ga spremlja zavest dobro opravljenega dela. Otroški pevski zbor Kraški cvet iz Trebč je lahko zadovoljen z dosežki uspešne sezone, v kateri so mladi pevci pod vodstvom sestre Karmen Koren delovali v dveh starostnih skupinah. Ločitev je ovrednotila različne sposobnosti mlajših in starejših članov zbora, kar je potrdil dvojni uspeh na letošnji reviji Zlata grla, kjer je vsaka skupina prejela zlato priznanje in posebno nagrado za najboljšo izvedbo obvezne pesmi. Sledil je maja meseca nastop na prestižnem zborov-

skem tekmovanju v Vittoriju Venetu, ki je prav tako nagradil kakovostno izvajanje dvajsetminutnega programa pesmi na temo "Občutki in emocije slovenskega maja", saj je komisija podelila pevcem prvo nagrado, zborovodkinji Karmen Koren pa posebno nagrado za izrazite izvajalske sposobnosti. Pevci so zapeli a cappella in ob spremljavi pianista Alvara Matute. Zbor je nato nastopil še na tekmovalnem kon-

certu nagrajencev za osvovitev nagrade Efrema Casagrande. Po tekmovalnih uspehih se zbor še ni odpočil, saj je pred

kratkim posnel svojo drugo CD ploščo, ki bo izšla v novem pevskem letu.

PAL

SAMATORCA / CERKVA SV. URHA Oktet Odmevi in župnija sv. Mihaela iz Zgonika

Bogat zborovski večer ob prazniku zavetnika

Oktet Odmevi in župnija sv. Mihaela iz Zgonika sta združila moči z dvojno počastitvijo praznika zavetnika in konca zelo intenzivne in pomembne pevske sezone. Praznično priložnost je pečatilo petje z bogatim koncertom v lepi cerkvi sv. Urha v Samatorci, ki je v zadnjih letih postala zelo priljubljena pri pevcih zaradi zelo dobre akustike in mirnega položaja sredi narave. Tu so pevci okteta iz Saleža že drugič posvetili zaključni koncert spominu na preminulega pevca, nepozabnega tenorista Maria Simiča. Poleg gostiteljev so program oblikovale gostje novonastalega ženskega pevskega zbora Vesela pomlad z Opčin. Skupina nekdanjih pevk, ki so se združile ob tridesetletnici openskega društva pod vodstvom Mire Fabjan, kaže zelo dober potencial in predvsem motivacijo, da bi kmalu postala redna in kvalitetna sooblikovalka krajevne kulturne scene. Nasmehane pevke so se z dobro intonacijo in čistimi izvedbami razno-

likega programa prikupile številni publiki in pokazale, da je solidna pevska izobrazba učinkovita osnova za nadaljevanje tudi po nekajletnem premoru. Tudi oktet Odmevi je v določ-

Foto Kroma

nem smislu doživel prerod, saj je v prejšnji sezoni zamenjal polovico članov z novimi in mladimi pevci, ki so z navdušenjem prevzeli dediščino prejšnjih članov in se zelo trudijo, da bi v čim krajšem času dosegli potrebno ho-

mogenost in medsebojno soglasje. Za to delikatno nalogo je zadolžen umetniški vodja skupine Rado Milič: "Lani se je prenovljena zasedba združila na polovici sezone, letos pa smo lahko delovali od začetka leta. Pred nami imamo zahtevno in poglobljeno izpopolnjevanje za pridobitev čiste vertikale, skupnega diha, primernih barv in dinamičnega razpona, vseh elementov, ki so posebno izpostavljeni pri tako majhni pevs-

ki zasedbi. Zelo smo se potrudili za pripravo programa celovečernega koncerta, ki smo ga danes prvič izvedli". Oktetovci so zapeli šestnajst pesmi, ki so po stilu segale od renesančne nabožne polifonije do umetnih pesmi krajevnih avtorjev, s katerimi so pokazali velik napredek z dovolj uravnovešenim skupnim zvokom in dobrim medsebojnim razumevanjem predvsem pri izvedbah bolj sproščenih tonov ljudsko obarvane literature. Za konec so se oktetovcem pridružili še nekdanji člani zasedbe, ki so skupaj zapeli dva klasika, kot sta *Pobratimija* in *Zdravljica*. Po poletnem premoru bo oktet Odmevi odletel na Švedsko, kjer ga pričakuje zanimivo gostovanje med tamkajšnjimi slovenskimi rojaki: "V letošnji sezoni smo nastopili v Postojni ob predstavitvi knjige, kar je očitno vzbudilo zanimanje prisotnega predstavnika slovenskega društva na Švedskem. Nekaj dni kasneje nas je poklical predsednik društva v kraju Olofstrom in nas povabil k oblikovanju kulturnega sporeda ob prazniku trgatve. Ko smo sprejeli vabilo, se je že prikazala dodatna možnost nastopanja, saj bomo ob omenjeni prireditvi nastopili tudi v katedrali v Göteborgu". PAL

Obvestilo

Župnija Sv. Križ pri Trstu namerava v sodelovanju z mladimi animatorji iz Slovenije in s šolskimi sestrami de Notre Dame organizirati oratorij za osnovnošolske otroke in dijake nižje srednje šole od ponedeljka, 14. julija, do petka, 18. julija, v Slomškovem domu v Sv. Križu, kjer sta veliko dvorišče in igri-

šče. Vsi, ki se zanimate za ta oratorij, se prijavite čim prej na tel. št. 040 220693 ali 347 9322123, kjer boste dobili podrobnejše informacije. Lahko si Slomškov dom pridete tudi ogledat.

Dar

Ob praznovanju 150. obletnice župnijske cerkve pri Sv. Ivanu darujeta Zinka in Dario Cerkenik 150,00 evrov za sklad Marta Požar za narodne noše.

V nedeljo, 6. julija, sta pred 40 leti stopila na skupno življenjsko pot

DORICA in EDI FILIPČIČ

Društvo Rojanski Marijin Dom in Rojanski cerkveni pevski zbor jima želita še dosti okroglih obletnic v zdravju in medsebojnem razumevanju

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA IZ TRSTA

vabi k

SLOVESNEMU PRAZNOVANJU SVETIH BRATOV

v nedeljo, 13. julija, ob 17. uri v svetišču na Vejni

Slavje bo vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani ob svojem srebrnem jubileju škofovskega posvečenja.

Pel bo združeni cerkveni pevski zbor pod vodstvom Edija Raceta

Zaželjene so narodne noše in skavti

DSI Predstavitev dragocenih bibliografskih izdaj

Za raziskovalce, zveste bralce in ljubitelje polpretekle zgodovine

Bibliografsko kazalo Mladike 1957-2006 zgodovinarke Magdalene Pahor in Slovensko bibliografijo za Kanado 1832-2007 knjižničarja tržaške Knjižnice Dušana Černeta Marjana Pertota je na zadnjem večeru letošnje sezone Društva slovenskih izobražencev z zelo pohvalnimi besedami predstavila dr. Rozina Švent z Rokopisnega oddelka pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. "Pomen tovrstnih del je izreden, predvsem zaradi strokovne javnosti in zaradi bralcev, saj omogočajo hitrejšo raziskovanje, iskanje in delo". Mladika je med najstarejšimi slovenskimi periodičnimi publikacijami, redno izhaja od leta 1957, njena odlika pa je predvsem v tem, da je povezovala celoten slovenski kulturni prostor, je poudarila Šventova. 340 strani obsežna bibliografija večjega formata je razdeljena na štirinajst tematskih

sklopov, zelo pomembno pa je imensko kazalo avtorjev, po katerem je vsako iskanje zelo pripravno. Težavo predstavljajo le psevdonimi, saj se je zaradi ostrih političnih razmer v domovini več avtorjev odločalo za psevdonim. "Skušali smo jih razvozlati, glavčina pa je ostala nerazkrita", je dejala avtorica in dodala, da je zahteven podvig terjal tri leta dela. V petdesetih letih je namreč izšlo 510 številk Mladike za skupnih 10.250 strani, upoštevana pa je tudi mladinska priloga Rast. Bibliografija je izšla v dvojni izdaji, knjigi je namreč priložena zgoščenka. "Knjižnica Dušana Černeta opravlja enkratno delo za zamejsko in zdmsko knjižničarstvo, dopolnjuje delo NUK-a in upam, da bo kmalu del vseslovenske vzajemne bibliografsko-katalogne baze podatkov knjižnic COBISS", je Šventova uokvirila Pertotovo delo. Delo zaobjema razpon 175

let in obsega 575 enot: 77 časopisov, revij in zbornikov ter 498 brošur in knjig slovenskih avtorjev, tudi v angleškem in franco-

Foto Kroma

skega jeziku. Pomembno je, da je skoraj ves ta material tudi dejansko zbran v knjižnici, je dodala Šventova.

"Tovrstno delo terja zelo veliko truda, za kanadsko bibliografijo je bilo potrebnih šest let, nekaj materiala je sicer bilo že v knjižnici, kontaktiranih pa je bilo nad sto ljudi", je dejal Pertot. "Najboljše so se odzvali duhovniki. Župnijska glasila so enkratni vir za cerkvene in kulturne prireditve ter praznike skupnosti. "V Kanadi so štiri slovenske župnije: dve v Torontu, po ena v Hamiltonu in Montrealu, pred kratkim pa so ukinili tisto v Winnipegu. V Kanadi živi več kot trideset tisoč Sloven-

teriala je sicer bilo že v knjižnici, kontaktiranih pa je bilo nad sto ljudi", je dejal Pertot. "Najboljše so se odzvali duhovniki. Župnijska glasila so enkratni vir za cerkvene in kulturne prireditve ter praznike skupnosti. "V Kanadi so štiri slovenske župnije: dve v Torontu, po ena v Hamiltonu in Montrealu, pred kratkim pa so ukinili tisto v Winnipegu. V Kanadi živi več kot trideset tisoč Sloven-

cev različnih generacij". Večer se je začel z odprtjem prodajne razstave akademске slikarke Marte Jakopič Kunaver. Izkupiček je namenjen Dragi mladim, pobudo in slikarko pa sta predstavila Patrizia Jurinčič in Matej Susič.

star tekst nas po mnenju režiserja Milerja sooča s politično sedanostjo, v kateri vidimo tendence, ki se lahko izrodijo v katastrofo. Govori nam o pomenu, ki ga danes ima človeško življenje, o nekdanjih totalitarnih režimih in sedanjih diktaturah kapitala, o svobodi govora in mišljenja. Satirična komedija moskovskega dramatika ima emblematično zgodbo, je parabola o določenem času in družbi, o zgodovini države, o položaju umetnikov in o odnosu politike do angažirane umetniške govorice, ki jo je režiser Edward Miler postavil na oder z vse pronicljivostjo svoje gledališke estetike. Nositelj glavne vloge Semjona Semjonoviča Podsekalinikova, ki ga neutemeljen sum o domnevem samomorilskem poskusu paradoksalno postavi v središče družbene pozornosti, je igralec Janko Petrovec. V ostalih vlogah igrajo Nikla Petruška Panizon, Maja Blagovič, Vladimir Jurc, Stojan Colja, Primož Forte, Lara Komar in Romeo Grebenšek ter gosta Ivo Barišič in Massimiliano Borghesi.

Narodna in študijska knjižnica / Odprtje razstave

Tihožitja Robija Jakomina

Robi Jakomin si je prvi fotografski aparat kupil že kot višješolski dijak: z delom plače, ki si jo je prislužil v pekarskem obratu, si je mladi nadarjeni mladenič nabavil znameniti Nikon. "Tedaj je bila fotografija zame le igra, zadnja tri leta pa sem se s to umetniško zvrstjo začel ukvarjati nekoliko bolj drzno", je dejal Jakomin Jani Pečar, ki je v petek, 30. maja, vodila predstavitev njegove prve samostojne fotografske razstave v Narodni in študijski knjižnici.

Predstavitev fotografske postavitve z naslovom Tihožitja je potekala v obliki sproščene pogovora med umetnikom in umetnostno kritičarko. Slednja je sogovorniku postavljala kopicu vprašanj o pomenu in sporočilnosti fotografskega koda, o digitalni tehniki, kateri je sodobna fotografija vedno bolj podvržena, ter o njegovih prihodnjih načrtih. Jakomin je dejal, da pomeni tokratna razstava ovrednotenje njegove dosedanje umetniške poti. Jakomin je namreč zaključil dolg proces prevzemanja tehničnih veščin, ki so mu bile ob nakupu prvega fotoaparata neznan. "Ko sem se pred desetimi leti začel ukvarjati s fotografijo, sem želel svoja tematska prizadevanja osredotočiti ravno na tihožitja, vendar tedaj nisem imel potrebnega znanja in izkušnje". Suvereno razpolaganje tehničnih veščin si je Robi Jakomin pridobil kot član krožka Fotovideo Trst 80, predvsem pa na številnih fotografskih tečajih. V zadnjih letih se je Jakomin poglobljal predvsem v idejno, konceptualno fotografijo, pri čemer "se nisem branil tehnoloških novosti fotografske kamere in včasih sem segal tudi po digitalnem aparatu. Izбира je bila namreč odvisna od posameznega načrta". Jakomin se načelno strinja s trditvijo, da črno-bele fotografije ohranjajo veliko bolj skrivnostno lastnost.

Kljub temu pa zahteva fotografiranje barvnih subjektov posebno spretnost, kar je s svojo tokratno razstavo Jakomin docela dokazal. Postavitev Tihožitje sloni ravno na prepletanju živih barvnih odtenkov na prevladujočem polju črne barve. Vizualni kontrast odseva tudi tematsko raven, kjer se barviti elementi (jagoda, banana, ananas, vrtnica) prepletajo s strogostjo neživih elementov (časa za vino, skodelicami, lonci). Dolga kompozicijska procedura vzbuja v gledalca, ravno zaradi izbire določenih pomenljivih in simbolnih sredstev, občutek erotične prepojenosti. Razstavo je spremljal tudi glasbeni utrinek, za katerega sta poskrbeli kitaristki Veronika Carli in Janja Savi, gojenki Glasbene matice. Prihodnost je za Jakomina tlakovana z novimi fotografskimi načrti: v poletnih mesecih bo namreč v

Foto IG

Šklednju postavil razstavo z naslovom Vsakodnevnost, septembra pa je na programu skupinska razstava, ki jo bosta ob Jakominu zasnovala še Viljam Lavrenčič in Andrej Furlan. Narodna in študijska knjižnica je z razstavo Robija Jakomina sklenila letošnjo sezono ciklusa mladih umetnikov. Gre za sklop razstav, s katerim želi NSK ovrednotiti zamejske umetnike na področju vizualnih umetnosti. V letošnji sezoni so namreč že razstavljali fotograf Viljam Lavrenčič in slikarki Taddea Druscovich ter Emma Malina Marinelli.

Borštnikovo srečanje 2008

Tudi SSG v tekmovalnem programu

Dr. Barbara Orel, gledališka teoretičarka in kritičarka, selektorica 43. Borštnikovega srečanja, je v program letošnjega BS uvrstila enajst uprizoritev. Merilo za izbor v tekmovalni program je bila konsistentnost uprizoritev, njihova celovitost in izpovedna moč. Naklonjena je bila uprizoritvam, ki izkazujejo svežino v interpretativnih poudarkih, uprizoritvenih postopkih in strategijah predstavljanja, s katerimi nagovarjajo gledalce. Med izbranimi so zastopane drzne, celo radikalne avtorske drže in raziskave gledališča, kakor tudi preverjene uprizoritvene prakse. Režirali so jih predstavniki vseh generacij, med njimi dva gosta iz tujine. To je torej zbirka kakovostnih poudarkov ogledane sezone, ki vse po vrsti izpovedujejo intimni, družbeni in gledališki nemir našega časa. Med

temi predstavami je tudi komedija Samomorilec v izvedbi SSG Trst, ki razpre temeljno vprašanje o pomenu človekovega življenja, o samem smislu bivanja in uprizorilo od vitalizmu. Samomorilec velja danes za enega najboljših tekstov sovjetske pro-

dukcije, tekst je leta 1928 napisal takrat šele šestindvajsetletni ruski dramatik Nikolaj Robertovič Erdman, a je bil celih petdeset let prepovedan. Čeprav sta se za uprizoritev angažirali osebnosti kot Mejerhold in Stanislavski, je tekst doživel krstno uprizoritev komaj leta 1969. Samomorilec je zrcalo Sovjetske zveze po oktobrski revoluciji. Z odlično dramaturško strukturo, s humorjem in ironijo nas postavlja pred vprašanje, kaj nam v času diktature kapitala pomeni človeško življenje. Skoraj osemdeset let

Prvič v svoji zgodovini

Slovenski Državni svet je zasedal v Novi Gorici

Na pobudo novogoriškega državnega svetnika Mateja Arčona in kot poklon mestu ob 60-letnici je 9. redna seja Državnega sveta Republike Slovenije v sredo, 2. julija, potekala v veliki sejni dvorani Mestne občine Nova Gorica. Poleg nekaterih rutinskih točk

julija do 31. decembra 2008. Strnila jih je v štiri točke, in sicer: energija in podnebne spremembe, priseljevanje, krepitev moči Evrope na področju obrambe ter problematika zdrave hrane in skrbi za zdravje. Po koncu zasedanja je državne svetnike sprejel še predsednik uprave družbe Hit

skem letu v Murski Soboti, naslednja pa bo najverjetneje v Mariboru. Za Blaža Kavčiča, ki Državnemu svetu predseduje od decembra 2007 in je četrti predsednik od prve konstitutive seje 23. decembra 1992, je bila to prva seja, ki jo je vodil izven Ljubljane. Novo Gorico je obiskal že dva

dnevnega reda so državni svetniki obravnavali zaključke s posveta z naslovom Ohranitev kraške krajine kot razvojna priložnost Krasa, sprejet pa je bil tudi nov poslovnik državnega sveta. Seje se je udeležila tudi francoska veleposlanica v Sloveniji Chantal de Ghaisne de Bourmont, ki je predstavila prednostne naloge francoskega predsedovanja Evropski uniji v drugi polovici letošnjega leta oziroma v času od 1.

Niko Trošt. Svetniki so si ogledali Hitove kapacitete, po kosilu pa so se odpravili še na družabno srečanje v Goriška Brda. Matej Arčon, ki je tudi predsednik novogoriškega mestnega odbora LDS in glavni krivec za to, da je 40 državnih svetnikov obiskalo Novo Gorico, je v zvezi s tem povedal, da se seje državnega sveta enkrat do dvakrat letno selijo na teren. Dodal je še, da je bila zadnja "terenska" seja še v lan-

dni pred zasedanjem in na novinarski konferenci predstavil delo in pristojnosti drugega doma slovenskega parlamenta. Poudaril je, da predstavlja Državni svet most med civilno družbo in politiko. Pojasnil je tudi, da je dvodomni model uveljavljen v 13 državah Evropske unije, in izrazil pričanje, da takšna ureditev prispeva k bolj uravnoteženim silam na političnem prizorišču.

Nace Novak

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Devet lasulj

V knjižnici naletim na zbran skupek nasvetov in misli o preprostosti, poenostavitvi življenja in prizadevanju za notranji mir. Ambiciozen naslov, instinktivno ga vzamem v roke in dodam seznamu izposojenega, poleg Nobelovke Toni Morrison zame in raznih princezk za nečakinja. Navsezadnje nič novega, nič takega, česar bi že ne vedeli, kljub vsemu prozorne misli o tem, kar kot navzven obrnjena bitja v tem svetu dejansko izgubljam. V prvi vrsti stik s samim sabo, iskanje lastnega ravnesvoja, stik s tisto naravo, ki je za vse civilizacije tega sveta pomnila sestavni in neogibno potrebni del duhovnega življenja.

Tišina. Kdaj smo zadnjič občutili bogastvo, ki nam ga lahko nudi? Kakšno je postalo naše življenje? Zjutraj nas prebudi budilka, potem pa gre v *crecenduo* dalje, od telefona, avta, stalno vklopljenega radia in televizije in oči, uperjenih v bliskanje računalnika. Nedvomno smo postali družba, ki je obsedena z novico. Pred časom mi je tuj novinar normalno omenil, da ima teletekst vklopljen od trenutka, ko vstane, pa do tistega, ko spet leže k nočnemu počitku. Kako grozno, sem pomislila. Sama bi tega ne prenesla. Pa čeprav vsakodnevno normalno preletim novice po internetnem pregledu tiska. Pred meseci, ko sem nekaj dni preživela v spokojnem miru povsem odročne vasice pod Julijci, brez časopisov, radia ali televizije, mi je bilo zelo jasno, kako smo kot družba šli že tako daleč, da ne razlikujemo več med bistvenimi novicami in novicami, ki so nalašč ustvarjene za to, da vzbudijo našo pozornost in nas navsezadnje odtegujejo od lastne (kritične) presoje. Posvečamo se kroniki dogodkov, namesto da bi zahtevali poglobitve.

Pred dnevi sem po 1. italijanskem nacionalnem kanalu sledila novici, ki naj bi predstavljala izjemen dosežek: po desetletjih je najstarejša in najuglednejša japonska šola za *geishe* odpra

vrata zahodnemu tisku oz. tokrat televiziji. Novica naj bi bila, da je v tehnološko drveči državi, kjer je vse maksimalno - napredek, racionalizacija prostora in organizacija produktivnosti - seznam vpisov v omenjeno šolo vse daljši. In potem sledim krajšemu intervjuju s starejšo *geisho*. Dve vprašanji: ali je težko biti *geisha* in ali so *geishe*, kot se rado tolmači na Zahodu, v resnici nekakšne prostitutke. To je vse. Dejansko ne gre niti več za banalizacijo, bolj jo doživljam kot žalitev. Prijateljica me je po mailu opozorila na razmišljanje v *Repubbli* o tem, kako smo kot "google generacija" vajeni takojšnje informacije o čemerkoli (kar je dobro), posledica pa je, da postopoma (in zelo hitro) izgubljam

sposobnost poglobitve. Ali bi ne bilo zanimivo skušati razumeti, zakaj Japonska, kjer je vse tako vrtoglavo hitro in "napredno" (!), ostaja še vedno država ekstremnih kontrastov, kjer se na tisoče deklet še vedno želi v celoti in za vedno predrediti neki stoletni tradiciji? Navsezadnje kaj sploh vemo o *geishah*? Kot tudi sploh o kulturi Japonske? Ne prenesem več banaliza-

cije, raje vse ugasnem. Prepričana sem, da bo družbeni prepoved možen le skozi "preprostost", ki še zdaleč ne pomeni "enostavnosti". Manj se bomo menili o večnih političnih združbah, izrečenih floskulah in prvih damah, bolj bomo iskali bistvo. Včeraj je bila v internetni pregled tiska vključena novica o 21-letnem holandskem dekletu, ki je zbolelo za rakom. Novica bi ne bila omenjena, če bi deklet ne bilo prikupno, o svojem doživljanju bolezni in borbi za življenje ne napisalo knjige in bi je ne naslovlilo "Dekle devetih lasulj", ker je ponovno zaživel ravno zaradi devetih (povsem različnih in resnično prikupnih) lasulj. Gledala sem vseh teh devet fotografij in pomislila, da je svet tudi (ja, tudi!) tole. Enaindvajsetletno deklet, ki prestane številne seanse kemoterapije in izpoved svoje vere v življenje.

OPČINE Občni zbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja

Predsednik Boris Siega napovedal svoj odstop

Na 32. rednem občnem zboru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki je bil v ponedeljek, 30. junija, je predsednik združenja Boris Siega napovedal svoj odstop tako s predsedniškega mesta kot s predsedstva, kjer ga bo nadomestil mlad član združenja Aljoša Čok.

Razloge za svojo "nepriključno" odločitev je Boris Siega razčlenil ob sklepu svojega predsedniškega poročila: v ozadju ni nikakršnih razhajanj znotraj vodstva, saj so njegovo izbiro pogojevali le

ga položaja našega prostora, ki ga je letos zaznamoval padec schengenske meje. "Kot je bilo pričakovano in napovedano, prinaša novi prostor kar nekaj novosti na področju večje konkurence. Mnoge je to spravilo v dodatne težave, nekateri so znali izkoristiti novonastali položaj". Zaskrblijujoča je svetovna kriza, ki je pogojevala poslovanje marsikaterega člana združenja. "Priča smo tako zapiranju obratov in lahko le upamo, da bo tako težki trenutek spodbuda za marsikoga, da z velikim odrekanjem, investici-

onomno. Pred nami je obdobje konsolidacije, ki naj bi s pomočjo novih prostorov, za kar se posebno zahvaljujemo finančni družbi KB 1909, in z organizacijsko pomočjo Aljoše Sosola dalo delovanju novega člana". Siega je omenil tudi pozitivno delovanje čedajske podružnice SDGZ, pri kateri so ovrednotili in okrepiли servisno-tehnično ter sindikalno (in hkrati narodno) mrežo. Preden se je poglobil v obračun delovanja posameznih sekcij, je predsednik dodal, da je bilo njihovo delovanje - kljub

Foto IG

Foto IG

osebni in družinski razlogi ter prepričanje, da je treba tako zahtevnemu položaju posvetiti veliko vneme in truda, česar se pred letom dni - ko je nasledil Edija Krausa - ni zavedal. Poročilo predsednika je slonelo na temeljiti presoji delovanja združenja in analizi gospodarske-

cijami in podjetniško žilico ponovno pridobi svoj prostor na soncu". Siega je vsekakor zadovoljen, da je združenje v minulom letu izpeljalo zastavljeni načrt. Po petnajstih letih "smo namreč obudili organizacijo na Goriškem, kjer je nastalo tudi pokrajinsko vodstvo, ki deluje av-

dosegu zanimivih rezultatov - premalo sistematično. "Mislim, da imamo precej možnosti izboljšave, da se tako bolj približamo našim članom, kar je bila naša osnovna skrb na začetku mandata". Siega je omenil tudi dobro sodelovanje s posameznimi odborništvii dežele FJK, s kate-

rimi je združenje izpeljalo projekte 'Imprendero', Tempo, Utrinki in okusi Krasa brez meja. "Glede sodelovanja z organizacijami in ustanovami v Italiji, zamejstvu in Sloveniji moram reči, da smo zaradi vrste razlogov obdržali priznek profil", je pristavil Siega. "Še posebej smo bili pomankljivi v Sloveniji, pa tudi s Trgovinsko zbornico Trst je sodelovanje pešalo". S krovnimi organizacijama SSO in SKGZ pa se je združenje dogovorilo za oživitvev gospodarskega foruma ali komisije, "kjer bi se lotili večjih strateških gospodarskih projektov". Na dnevnem redu občnega zbora, ki ga je vodila članica predsedstva Sonja Škabar, so bili še poročila družbe Servis, Evroservis in nadzornega odbora SDGZ: slednjega je v imenu predsednika Marina Pečenika prebrala namestnica Martina Malalan. O finančnem stanju SDGZ je poročal direktor združenja Andrej Sirk.

Vodja družbe Servis Nadja Prašelj je občinstvu predstavila laskavo delovanje podjetja, ki bo letos jenseni s številnimi pobudami praznovalo 20-letnico poslovanja. "Servisno podjetje, ki šteje 960

strank, postaja vedno bolj profesionalno. Svoje storitve nudi tako zamejskim podjetnikom kot tudi nekaterim organizacijam"; in njem je namreč zaposlenih 36 rednih uslužbencev, katerim stojijo ob strani še štirje strokovni sodelavci. Negativna nota v poročilu gospe Prašelj je zadevala zaprtje goriških uradov Servisa, saj je vodja goriške podružnice Renzo Devetak podjetje zapustil in s seboj odnesel vse stranke in dva uslužbenca. Obračun za lansko leto in proračun za leto 2008 vsekakor odražata pozitivni napredek delovanja Servisa, tudi podjetje Servis Koper je tokrat zaključilo bilanco s pozitivnim predznakom. Od tod prizadevanje in želja uslužbencev, da bi njihov sedanji 40% delež lastništva povečali do večinske kvote, kar bi nedvomno privedlo do večje angažiranosti v vsakdanjem delovanju. 60% lastnik Servisa je namreč SDGZ in predsednik združenja Siega je v svojem poročilu potrdil velik strateški pomen Servisa za SDGZ, "zato smo sklenili, da si vzamemo določen čas za poglobitev vprašanja". V minulom obdobju je bil for-

malno izveden sklep o prodaji večinskega deleža v podjetju Euroservis vodilnim uslužbencem, ki imajo sedaj v lasti 51% podjetja. Vodja Euroservisa Erik Švab je v svojem poročilu poudaril uspešnost delovanja podjetja, ki je ravnokar sklenilo obveznosti v zvezi s prejšnjim načrtovalnim obdobjem in se že pripravlja na prihodnje izzive. Poleg rednega delovanja nudi podjetje še servis tolmačenja ter strokovno službo slovenski manjšini v Avstriji in na Madžarskem ter italijanski manjšini v Sloveniji. Med razpravo sta se oglasila predsednika krovnih organizacij SKGZ in SSO, Rudi Pavšič in Drago Štoka, ki sta poudarila potrebo po gospodarskem omizju naše manjšine. Posegel je tudi novi član predsedstva in hkrati podpredsednik odbora za promocijo bodočega pomorskega parka Aljoša Čok, ki je poudaril potrebo po sodelovanju združenja pri številnih pobudah v tržaškem mestu. Zadnji je posegel Drago Ota in pozval predsedstvo, naj zavzame stališče v zvezi z načrtovanjem uplinjalnika v našem zalivu.

Igor Gregori

Slovenija v predvolilnem obdobju

Volilni program SDS namenjen blaginji za vse

V Sloveniji se širi in zastruje predvolilna kampanja. Poslanci in politiki iz opozicijskih strank poskušajo javnost prepričati, da je država "bolna", da jo vlada Janeza Janše ne zna voditi, zaradi česar bi jo na parlamentarnih volitvah 21. septembra morali zamenjati. Sedanji koalicioni očitajo, da z večanjem socialnih pomoči, nižanjem davčne osnove, raznimi dodatki in na druge načine poskuša pridobiti volilce, ki so najbolj revni. Le-tem so letos iz državnega proračuna namenili že okoli 200 milijonov evrov.

O t. i. tajkunih, v opozicijskih strankah, LDS, Zares in Socialni demokrati, neradi govorijo, saj jih je v njihovih vrstah največ. Napovedujejo, da bo največji slovenski tajkun Boško Šrot, predsednik uprave pivovarne Laško, zaradi povezav s svojim bratom Bojanom Šrotom, predsednikom SLS, povzročil nazadovanje te stranke na parlamentarnih volitvah. Žiga Turk, minister brez listnice, odgovoren za usklajevanje in spremljanje izvajanja Strategije razvoja Slovenije, je v pogovoru, objavljenem v tedniku Demokracija, takole razmišljal o bogatstvu in tajkunih v Sloveniji: "Da bi lahko povprečno plačo, ki zdaj znaša okoli 850 evrov neto, dvignili tako, da bi razdelili bogastvo tistih, ki so obogateli, je star komunistični refleks, ki se napaja v

tradicionalni slovenski zavistnosti. Ni pa vseeno, kako je kdo obogatel. Ali je ustvaril podjetje iz nič, zagotovil, omogočil desetinam ali stotinam ljudi boljši zaslужek, ali pa mu je samo uspelo vknjižiti obstoječe bogastvo z obstoječimi programi na svoje ime. V nasprotju s kakšnimi tujimi novimi lastniki naših podjetij niso s seboj prinesli nobenega novega znanja".

O t. i. tajkunih, ki so največja predvolilna tema v Sloveniji, je v Družini objavil članek urednik dr. Stane Granda. Opozoril je, "da se je v delu slovenskega tiska pojavila trditev, da je največji slovenski tajkun Cerkev. Ta trditev pa je tipično politična in ne kaže samo na nepoznavanje ali nerazumevanje družbene problematike, ampak predvsem na sovraštvo do Cerkve, pa tudi do resnice. Slovensko proticerkveno in ostalo javnost so hoteli zaposliti s cerkvenim premoženjem, da bi tako pravi tajkuni še naprej opravljali svoje posle. Dohodke, kot jih imajo murskosoboška, celjska ali novomeška škofija v celem letu, ustvarijo slovenski tajkuni pogosto v enem dnevu. Vsi radi občudujemo dragoceno

cerkveno arhitekturo ali notranjo opremo, pri tem pa se ne vprašamo, kdo in kako jo je naročil in vzdrževal vse do danes. Številne baročne cerkvice na slovenskem podeželju so se lahko

Gregor Virant

ohranile samo po zaslugi naših starih mam in tet. Je to tajkunstvo?"

Politične stranke, Socialni demokrati, LDS, Zares in SDS, so objavile volilne programe, ki vsebujejo mnogo enakih ali pa podobnih razmišljanj in usmeritev za napredek države in utrjevanje demokracije v naslednjem mandatu parlamenta in vlade. SDS je svojo vizijo poimenovala Program za prihodnost, ki naj bi omogočil blaginjo vsem državljanom. Stranka si bo zlasti prizadevala za dolgoročno gospodarsko rast, ki je osnovni temelj blaginje, pravična delitev ustvar-

jenega in dobrin pa osnovni temelj povezane in solidarne družbe. Minister za javno upravo Gregor Virant je tudi napovedal, da bo SDS vzpostavila nova izhodišča za učinkovitost in odgovornost sodne veje oblasti. Mandat predsednikov sodišč bi bil vezan na doseganje rezultatov, predsednik vrhovnega sodišča pa bi moral vsako leto poročati državnemu zboru. Tudi njegov mandat bi bil odvisen od dela in prizadevnosti. Pomenljiva so zagotovila predsednika stranke Janeza Janše, "da bo SDS preprečevala nastajanje monopolov, varovala svobodno podjetniško pobudo, konkurenco in potrošnike. Stranka se bo tudi zavzemala za zatiranje gospodarskega kriminala in korupcije, ob strogem spoštovanju ustave in zakonov".

Najbolj zaskrbljujeta visoka inflacija in višanje cen

Javnomnenjske raziskave napovedujejo, da bosta na parlamentarnih volitvah s tesnim izidom zmagali bodisi opozicija, ki jo tvori LDS, Socialni demokrati in stranka Zares, ali pa obstoječa vladna koalicija pod vodstvom Janeza Janše. Zmaga te koalicije naj bi bila predvsem odvisna od tega, ali bo uspešna v boju s tajkuni. Volilci pa bodo stranke in nasploh politiko ocenjevali tudi glede na napore za znižanje inflacije, in po tem, ali bo zaustavljeno višanje cen. Direktor vladnega urada za makroekonomske analize in razvoj, Boštjan Vasle, je dejal, da bo ob koncu leta inflacija v Sloveniji znašala 5,2 %.

Marijan Drobež

Po letu dni delovanja

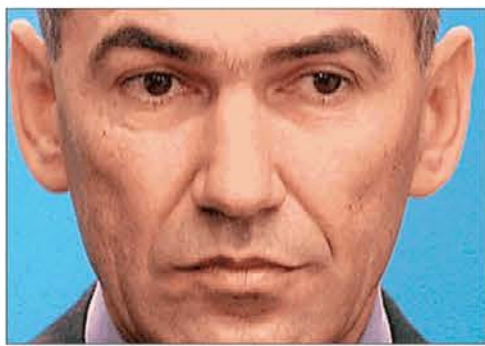
Vezi s Slovenci po svetu se krepijo

Predsednik vlade Janez Janša je v ponedeljek, 7. julija, sklical redno sejo Sveta za Slovence po svetu, ki je bil ustanovljen pred letom dni. Udeležili so se vsi člani Sveta slovenskih izseljenjskih skupnosti iz Argentine, Avstralije, Bosne in Hercegovine, Brazilije, Francije, Kitajske, Nemčije, Srbije in Združenih držav Amerike. Premier Janez Janša je uvodoma predstavil glavne dosežke predsedovanja Svetu Evropske unije in se zahvalil vsem Slovincem po svetu, ki so kakorkoli v tem obdobju prispevali k organizaciji kulturnih prireditev in drugih dogodkov za promocijo Slovenije. Ob tej priložnosti so čla-

ni Sveta iz izseljenstva premierju izrekli čestitke za uspešno slovensko predsedovanje Evropski uniji in se zahvalili za posebno pozornost Vlade Republike Slovenije ter njene aktivnosti za Slovence po svetu, zlasti ob nedavnem sprejemu nove "Strategije

odnosov Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja".

Člani Sveta so izmenjali informacije o aktualnih dejavnostih slovenskih skupnosti po svetu, s posebno pozornostjo na večjem vključenju mladih v društveno življenje. Predlagali so nekatere konkretne predloge za poglobljeno sodelovanje z domovino in izpostavili administrativne ovire pri urejanju postopkov v Sloveniji, potrebo po olajšanem glasovanju na volitvah in željo po hitrejšem obveščanju o novostih v Sloveniji. Prizadevajo si še za boljše pozna-

vanje delovanja slovenskih izseljenjskih skupnosti v sami domovini Sloveniji ter za večjo medijsko prepoznavnost.

Premier Janez Janša se je za predloge poglobljenega sodelovanja zahvalil in predstavil aktivnosti vlade v okviru Programa dela Sveta v preteklem letu za nadaljnjo krepitev vezi s Slovenci po svetu in utrjevanje njihovih skupnosti. Poleg odprtja centra za slovenske študije ter slovenskega muzeja in arhiva v Clevelandu, olajšanega štipendiranja za mlade Slovence po svetu ne glede na državljanstvo in finančne pomoči za slovenske poslovne klube po svetu je izpostavil bližnji vzpostavitev posebnega spletnega portala za Slovence po svetu s široko paleto informacij, novosti in koristnih povezav, ki se bo stalno nadgrajeval glede na potrebe slovenskih izseljenjskih skupnosti.

ri je imel pozdravni nagovor državni sekretar Zorko Pelikan. Pohvalil je dobro organizacijo srečanja in udeležencem namenil nekaj vzpod-

52. Srečanje v moji deželi na gradu Kromberk

Slovenski izseljenci so se zbrali na Srečanju v moji deželi

V Novi Gorici je 6. julija potekalo tradicionalno, 52. Srečanje v moji deželi, ki ga pripravlja Slovenska izseljenjska matica. V mestu vrtnic se je po ocenah organizatorjev in poročanju Slovenske tiskovne agencije zbralo od 1000 do 1500 obiskovalcev, ki jih je med kulturnim programom pozdravil tudi vodja Urada Vlada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, državni sekretar Zorko Pelikan.

Srečanje, ki ga vsako leto pripravlja Slovenska izseljenjska matica (SIM), je predvsem družabne narave. Slovenci, ki so svojo novo domovino našli drugod po svetu, se na srečanju med seboj spozna-

vajo in prijateljujejo. Srečanj pa se udeležujejo tudi tisti Slovenci, ki so ostali v matični domovini, a se lahko iz izkušenj svojih rojakov po svetu naučijo veliko o drugih deželah.

V kulturnem programu so se tokrat zvrstili nastopi številnih pevskih zborov, folklorne in gledališke skupine, obiskovalci pa so si lahko ogledali razstavo miniaturnih furmanskih vozov Janka Samse. Na Bevkovem trgu v Novi Gorici je tiskarski mojster Janez Rozman s potujočo staro tiskarno uprizorjal tiskanje Trubarjeve knjige.

Dopolodne je v konkatedrali v Novi Gorici potekala slovenska sveta maša, ki jo je daroval ko-

prski pomožni škof Jurij Bizjak. Poleg tega je potekalo tudi snemanje radijske oddaje Koncert iz naših krajev, v kate-

budnih besed za ohranjanje slovenstva, slovenskega jezika in povezav s Slovenijo.

Kratke

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu na Krasu je na ogled razstava fotografij skupine znanih avtorjev, članov Foto kluba Nova Gorica. Gre pravzaprav za prikaz razvoja omenjenega kluba, ki je bil ustanovljen že leta 1948. Razstavljene fotografije dokazujejo, da so avtorji že tedaj svoje posnetke poskušali tudi kompozicijsko

urediti in izrazno oplemeniti. Razen tega so bili v svojih stvaritvah zmeraj aktualni. Prvih korakov si Foto klub ne more predstavljati brez neutrudnega mojstra fotografije Milenka Pegana ter pomoči in spodbujanja Zveze kulturnih organizacij Nova Gorica. V Foto klub so se že pred leti začeli vključevati tudi zamejski primorski fotografi. To sodelovanje je zdaj samo po sebi umevno. Fotografije iz omenjenega Foto kluba prikazujejo v razstavišču Stolp na vratih veliko svojih najboljših stvaritev, v tehničnem in umetniškem pogledu. Foto klub se prilagaja času in večina članov že uporablja digitalne fotografske aparate ter se predstavlja z digitalnimi projekcijami in z računalniško obdelanimi posnetki. Razstava bo odprta do 14. septembra.

Slovenski bogataš Mirko Tuš se bo ukvarjal tudi s proizvodnjo električne energije

Mirko Tuš iz Celja je zelo znan slovenski bogataš, tudi zaradi tega, ker si je premoženje domnevno pridobil s poštenim delom in prizadevnostjo, kar žal za mnoge druge bogataše ne velja. Odprl je veliko število trgovin v Sloveniji in tudi v tujini; je lastnik kinodvoran, telekomunikacijskih podjetij in bencinskih servisov. Zdjaj pa kaže, da se bo posvetil tudi proizvodnji električne energije. V Kranju je pred nekaj dnevi ustanovil družbo Tuš Energija. Kakšni so njegovi načrti na omenjenem področju, ni povedal. Domnevno pa se zavzema tudi za sodelovanje z jedrsko elektrarno Krško.

Slovenski sodniki stavkajo, vlada pa se z njimi ne bo več pogajala

Po krajšem predahu so sodniki v Sloveniji 1. julija obnovili stavko. Sedanja faza, t. i. bela stavka, pomeni, da sodniki delajo le toliko, kolikor od njih pričakujejo, oz. toliko, kolikor določajo sodniške norme. Torej nobenega dela v nadurah ali v prostem času, kar bi bilo nujno potrebno zaradi velikega števila sodnih zaostankov v državi. Sindikat sodnikov je odločen in nepopustljiv v svojih zahtevah, da mora država sodnikom plače povišati do take stopnje, da bodo enake plačam poslancev ali ministrov. Zdjaj njihove plače ustrezajo plačam zdravnikov specialistov. Če se bo stavka sodnikov nadaljevala, bi to lahko oviralo izvedbo parlamentarnih volitev 21. septembra. Minister za javno upravo Gregor Virant je medtem opozoril, da se vlada s sodniki o njihovih zahtevah ne bo več pogajala. Ob stavki nekateri izvedenci opozarjajo, da naj bi bilo v Sloveniji preveč sodnikov. Publicist dr. Marko Kos je v časniku Delo zapisal, "da je sodnikov v Sloveniji še enkrat več kot v Avstriji. V naši državi imamo 55 sodnikov na vsakih 100.000 prebivalcev, v Avstriji pa samo 25 na enako število prebivalcev. Sodniki ne bi smeli stavkati, ker to ni higiensko, ampak potrebujejo metle in plače glede na njihovo produktivnost".

Veliko gradiva o razvoju Nove Gorice

Raziskovalka Katja Jerman, ki bo na filozofski fakulteti v Ljubljani jeseni zagovarjala doktorsko disertacijo o nastanku in razvoju Nove Gorice, je gradivo za opis oz. pripravo disertacije, ki ga je zbrala in uporabila, predala v trajno hrambo raziskovalni postaji Znanstvenoraziskovalnega središča Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Novi Gorici. Gradivo obsega okoli 50 enot knjig in drugih publikacij, pet arhivskih škatel časopisnih člankov ter več svežnjev drugega gradiva o Novi Gorici. Gradivo, uporabljeno za doktorsko disertacijo raziskovalke Katje Jerman, je na voljo za ogled in morebitno uporabo vsem, ki jih zanima nastanek in razvoj Nove Gorice, ki letos proslavlja svojo 60. obletnico.

Gostovanje SNG Nova Gorica na Festival dveh svetov v Spoletu

Slovensko narodno gledališče se bo med 11. in 13. julijem predstavilo na multimedijem Festivalu dveh svetov (Festival dei Due Mondi) v Spoletu. Gre za enega izmed najbolj eminentnih poletnih festivalov v Italiji, ki je lani proslavil 50. jubilej. Letošnji spoletski festival bo potekal v znamenju režije. Velika mednarodna imena vizionarske ustvarjalnosti se bodo zbrala, da povrnejo prireditvi njen nekdanji sijaj. Klasičen repertoar, tako na glasbenem kot tudi na koreografskem in dramskem področju, je osvežen z velikimi imeni režije: Bob Wilson bo podal svoje videnje Opere za tri groše Kurta Weilla in Bertolta Brechta, Luc Bondy bo postavil na sceno Marivauxa, slavni indijski cineast Sanjay Leela pa bo odkrival svetu fantazije Bollywooda in predstavil lirično umetnino francoskega orientalizma Padmavati. V sklopu te raznovrstne ponudbe se bo predstavilo tudi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica s predstavo avtorjev Artura Annecchina, Renega de Cecattija in Janusza Kica ALICA, nastalo po predlogi Lewisa Carrolla. Predstavo, ki je bila premierno uprizorjena 20. oktobra 2005, je režiral poljski režiser Janusz Kica. V nenavadnem liričnem musicalu o magičnem sanskem potovanju nastopajo Alida Bevk, Ivo Barišič, Radoš Bolčina, Ana Facchini, Primož Pirnat, Lara Jankovič, Eva Hren, Iztok Mlakar, Marjuta Slamič, Danijel Malaln in Rosana Peršolja.

Razmišljanje ob robu polemik

Ena ali dve primorski pokrajini?

Zakaj dve pokrajini na Primorskem

Spričo očitnega časovnega odmika pri regionalizaciji Slovenije in še vedno prisotnih polemik okrog delitve Primorske na pokrajine želim opozoriti na nekaj dejstev, ki so bila v dosedanjih razpravi premalo izpostavljena. Prvič, pokrajine se oblikujejo predvsem zato, da bodo ljudje znotraj nekega širšega prostora urejali stvari, ki so jim skupne in presegajo občinski domet, kot so razvoj, šolstvo, kultura, zdravstvo, socialno skrbstvo, vodna oskrba, varstvo okolja, požarno varstvo ipd. Koper in Nova Gorica sta se s svojo gospodarsko močjo in s svojimi tovrstnimi ustanovami, ki služijo tudi okoliškim občinam, že danes razvili v središči širšega področja ter bi jima s priz-

boja, ki ga nosi to ime, bori za njegovo ohranitev. Na Koprskem pa smo se z izidom izkazali zbegane, kot da zavračamo tako pokrajino kot tudi njeni

dve predlagani imeni in sploh ne vemo, kaj hočemo.

lokalnih in osebnih interesov in ambicij.

Društvo TIGR in organiziranost Primorske na pokrajine

Na občnem zboru Društva za

negovanje rodoljubnih tradicij TIGR Primorske, letos marca v Kopru, so predstavniki ožje Goriške predlagali, naj se ne odpira razprava o organiziranosti Primorske na pokrajine, ker so o tem med člani društva različna mnenja, in bi tako razprava izzvenela v razhajanja in notranji razkol. Tudi sam sem pozdravil ta predlog in tako razprave na to temo, razen kake obrobne praske, ni bilo. Zato smo bili toliko bolj presenečeni, ko je predsedujoči na koncu občnega zboru predlagal v sprejetje zaključke, med katerimi se je znašel tudi sklep, da prisotni podpirajo organiziranost Primorske v enotno pokrajino, čeprav o tem ni bilo ne razprave ne posebnih sklepov. Nekaj predstavnikov ožje Goriške se je zato vzdržalo glasovanja, ostali pa smo zaradi utrujenosti po triurnem zborovanju in v izogib načrtnemu konfliktu teme na koncu zborovanja šli preko tega. Kakorkoli že predsedujoči tega ne bi smel narediti, pa tudi sicer tak sklep nima nobene veljave. Zato tudi ne more nihče v imenu društva zagovarjati enotne primorske pokrajine. Lahko se tako stališče zagovarja v imenu upravnega odbora, vendar le v primeru, da je bilo soglasno potrjeno. Če pa ni bilo soglasno sprejeto, se lahko zagovarja samo v imenu članov, ki so ga podprli. Društvo namreč sestavljajo člani z različnimi pogledi na določena vprašanja. Kot pluralna civilnodružbena organizacija in trpi pregledovanj ter njeni člani tudi niso zavezani kake strogosti partijski disciplini. Zato si nihče ne sme lastiti monopola nad tem, kaj naj bi o neki stvari mislili, in še manj vpletati društvo v polemike o stvarih, o katerih se ni izrekalo.

Milan Gregorič

nanjem statusa pokrajin zgolj formalno potrdili njihovo dejansko vlogo in, seveda, hkrati prenesli nanju tudi nekaj državnih pristojnosti, vključno z delom proračunskih sredstev. Primorske tako v tem smislu ni razbila Ljubljana ali kdo drugi, ampak kar življenje samo. Zato je sleherni razprava o organiziranosti pokrajin, ki bi spregledala navedena dejstva, nestrokovna in obsojena na neuspeh. Drugič, tudi imen dveh bodočih pokrajin nam ne vsiljuje Ljubljana, ampak zgodovinske, geografske in druge naravne danosti. Pri tem, kot znano, imamo na izbiri več možnih rešitev, in sicer: severnoprimorska in južnoprimorska pokrajina, ali pa goriška in obalno-kraška oz. še bolj istrsko-kraška pokrajina. Lahko tudi goriška primorska pokrajina in istrsko-kraška primorska pokrajina, da ne bo kdo očital, da nam kradejo "primorskost". Torej pravi "menu" sprejemljivih imen in nam zato ni treba dvigovati nobenega hrupa okrog tega. Pri čemer pa je povsem naravno, da se Goriška, spričo zgodovinskega in drugega na-

Ali je res ogrožena primorska identiteta oz. pripadnost Primorski z ustanovitvijo dveh pokrajin?

Tudi pripadnost Primorski oz. primorska identiteta je zgodovinska, geografska in naravna kategorija ter ni odvisna od upravne organiziranosti tega prostora. Primorska zavest zaradi organiziranosti v dve pokrajini ne bo v ničemer trpela, ker črpa svojo moč tako iz bridke zgodovinske izkušnje z našo nepredvidljivo zahodno sosedo in s tem povezane opreznosti do nje, kot tudi iz mediteranske danosti tega prostora, sorodnosti narečij, temperamenta ljudi ipd. Končno, smo to pripadnost čutili tudi doslej, ko smo bili Primorci razdrobljeni v okrog dvajset občin. Tudi Štajerci, ki imajo podobno zgodovinsko izkušnjo, ne bodo zato nič manj Štajerci, ker bodo organizirani v kake štiri pokrajine. Spričo navedenega menim, da je bil ves hrup okrog organiziranosti pokrajin in domnevne ogroženosti Primorske odveč in da smo se zaradi njega izkazali kot nekoliko neresni. Glede na začetek okrog regionalizacije Slove-

nije imamo tako dovolj časa, da umirimo duhove, da obravnavamo ustanovitev pokrajin s stvarnimi in tehtnimi utemeljitvami ter da ne vpletamo v to kakih stranskih političnih ali ožjih

S psihoanalitikom Pavlom Fondo

Člani SDGZ o prostoru brez meje

Sekcija svobodnih poklicev pri SDGZ prireja prihodnji četrtek, 17. julija, ob 19. uri, v gostilni Pri Borisu v Mavhinjah, družabno srečanje, na katerega so vabljeni vsi člani, ki niso še na dopustu.

V zadnjem mandatu je začel delovati nov odbor in predsednik geometer Alan Oberdan je nadomestil po dobrem desetletju prejšnjega predsednika, inženirja Marka Štavarja. Odbor bo na kratko orisal delovanje in bo tudi na razpolago članom za morebitne predloge, sugestije in kritike. Med novostmi se bo gotovo poudarila soudeležba kolegov iz Goriške, ki so po ustanovitvi

tamkajšnje pokrajinske sekcije obogatili delovanje sekcije. Glavna točka srečanja bo razprava o vlogi profesionalca in nasploh gospodarstvenika v novem "prostoru brez meje", v naravnem delokrogu, ki se je s schengensko širitvijo za vse gospodarske operaterje odprl v smeri Slovenije, Istre in še dlje. Ob raznih dejavnostih so svobodni poklici morda tisti, ki lahko imajo posebno vlogo, občutljivost in tudi čut za inovativnost pri novih stikih in pobudah. Za uvod v skupno razmišljanje bo poskrbel ugledni član sekcije, tržaški psihoanalitik Pavel Fonda, ki bo to obravnaval z vidika udeleževanja podjetnikov in pro-

fesionalcev, tudi tistih, ki se ukvarjajo s psiho - zdravstvenim delom. Skušal bo predočiti ne le pozitivne postavke in priložnosti, ampak tudi psihološke motivacije in ovire.

Večkrat je bil poudarjen pomen družabnosti, še posebno za profesionalce, zato bo po uradnem delu srečanja še skupna večerja, na kateri se bodo lahko vsi sprostiti v svežem okolju ob kozarčku in pristnih "jugoslovanskih" specialitetah na žaru Borisa in Svetlane Markovič. Prijave za večerjo se sprejemajo na tel. 0406724824 ali pošti davorin. devetak@servis. it do torka 15. julija.

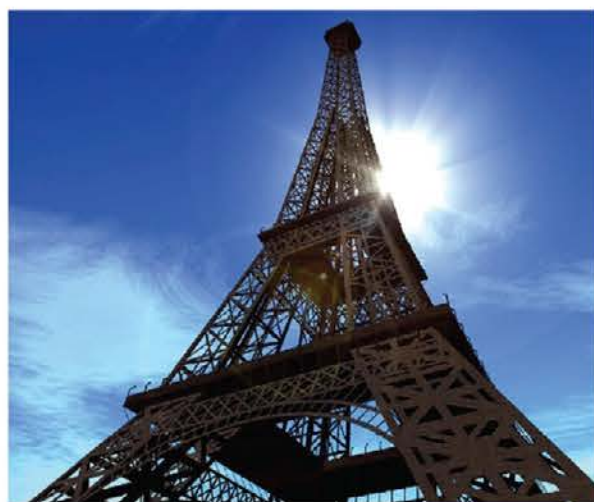
Davorin Devetak

Dobrodošla novost

Francija odprla trg dela za Slovence

Francija je 1. julija v skladu z napovedjo francoskega predsednika Nicolasa Sarkozyja odprla trg dela za prebivalce osmih držav, ki so se Evropski uniji priključile maja 2004. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je med njimi tudi Slovenija.

Ukrep, ki stopa v veljavo prvi dan francoskega predsedovanja EU, velja za delavce iz Slovenije, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Madžarske, Poljske in Slovaške, medtem ko bodo za delavce iz Romunije in Bolgarije, ki sta se EU pridružili

januarja lani, še vedno veljalečasne omejitve. "Potrjujem, da bodo od 1. julija, torej eno leto pred predvidenim rokom, odstranjene vse ovire", je po srečanju s pol-

skim kolegom Lechom Kaczynskim konec maja dejal francoski predsednik Sarkozy. Po prvotnih načrtih naj bi Pariz svoj trg delovne sile za omenjeno osmerico držav odprl maja 2009.

Ob širitvi EU maja 2004 so le Velika Britanija, Irska in Švedska takoj odprle trg dela za državljane novink, ostale članice povezave pa so se, predvsem zaradi strahu pred navalom novih delavcev, odločile začasne omejitve. Postopoma so te omejitve odpravile in v letošnjem letu so svoj trg dela omejevale le še Francija, Nemčija, Avstrija, Belgija in Danska.

Ko nastopi poletje, se tudi tatovi razživijo

V Avstriji so lani ukradli 24.000 koles, tretjino na Dunaju

Zlepšim vremenom se v Avstriji, tako kot tudi drugod, poveča število kolesarjev na cestah. Hkrati je to tudi priložnost za tatove, ki so samo lani v Avstriji ukradli nič manj kot 24.000 koles, od tega tretjino v avstrijski prestolnici Dunaj, kot poroča avstrijska tiskovna agencija APA.

Avstrijski Kuratorij za prometno varnost (KfV) je zato Avstrijce nedavno pozval, naj svoje dvokolesnike ustrezno zavarujejo. "Če ti kolo ukradejo, imaš zelo malo možnosti, da ga dobiš nazaj. K pravim lastnikom se vrne zgolj pet odstotkov ukradenih koles", je za APA povedala pred-

stavnica KfV Brigit Zetinig.

KfV kot eno izmed učinkovitih metod za zavarovanje ko-

les pred krajo priporoča poleg ključavnice iz kaljenega jekla ali oklepnega kabla še kodiranje kolesa, ko v kolo vrezkajo individualno kodo, preko katere je mogoče kolo kadarkoli identificirati. Avstrijska policija tovrstno kodiranje koles ponuja brezplačno.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. julija, ob 14. uri.

Topla pernata bližina v samoti vsakdana

Vrabec

Za večino je bil to samo vrabec, največkrat nadležen. Nekje je celo brala, da so jih v prejšnjem stoletju na Kitajskem popolnoma iztrebili, da bi obvarovali žitna polja. Njej pa je pomenil veliko: naznanjal ji je jutro, ko ji je navsezgodaj prinašal prvi pozdrav in zahteval hrano, bil ji je družba, ko je s svojim glasnim čivkanjem polnil praznino, bil je prijatelj, ki se je vračal v njen svet.

Odkar je bila zaprta doma, so ji bile ulice in veselo žlobudranje mesta vsak dan bolj daleč. Na sprehode ob obali, na borove gozdove, na sonce in veter ji je ostal le spomin. In ostalo ji je okno z izbrisanim razgledom, kajti pred oknom se je dvigoval visok, siv nebatičnik, ki je zakrival morje in nebo. Prav zato je imela rada malega vrabca, ki je prihajal. Vedela je, da on lahko poleti k nebu, da se igra s soncem, da na ulici srečuje iste obraze, ki jih je sama srečevala vsak dan. Saj prijatelj ni nikoli imela. Ampak obstajala so srečanja, obstajale so besede, ki jih je izmenjala z mimoidočimi.

Četudi je bil samo bežen pozdrav, četudi je spregovorila samo o vremenu. Tiste male besede so bile njen veliki svet, bile so most, bile so vez z ljudmi, ki so samo bežali mimo nje, a jih je imela še kako rada.

Tistikrat je bila srečna. Srečna, kot je lahko srečen človek, ko se mu življenje izteka, ko so že vsi odšli mimo njega svojo pot. Ampak imela je take male, drobcene stvari, ki so ji veliko

pomenile. To, da je pogledala v jutro in videla, da bo lep sončen dan. In da je s tistim nekaj drobiža, ki ji je ostajal od položnic, kupovala nekaj malega zase. In izbirala sveže sadje na tržnici, kjer je kričanje branjev tonilo v morju privlačnih vonjav. In sprehodi ob morju, stari znanci, ki so hodili mimo nje in so ji privoščili bežen pozdrav in par drobnih besed. O otrocih, ki so odšli in se redkokdaj vračajo, o cenah, ki so vsak dan višje, o zimi, ki prihaja, in o tistih starih časih, ki tonejo vsak dan globlje v pozabo.

Ob nedeljah se je z avtobusom odpeljala na Napoleonovo pot in uživala ob nedeljskem sprehodu, nekje na robu Krasa in visoko nad mestom. Tam je imela nekaj prijateljev in včasih so posedali na klopcih. Bilo ji je lepo. Pa čeprav ni več brala, ker ji je siva mrena zastirala pogled v pisani svet črk, in čeprav je redkokdaj vključila televizijo. Utrujale so jo dolge razprave in zapletene vsebine kriminalk, tako da je zakinkala, še preden se je dodobra vživela v dogajanje na ekranu.

Dnevi so ji minevali v pričakovanju popoldanskih sprehodov, življenje ji je teklo mirno in bilo je prvokrat, ko je lahko rekla, da uživa v brezskrbnosti. Hčerki, ki je redkokdaj prihajala na obisk, je vsakič zagotavljala, da ji je lepo, da je zadovoljna, da si želi še dolgo uživati tako preprosto življenje. In je res upala, da bo še dolgo tako, da se bo zima zivala v barve pomladi in bo uživala v senci borov-

cev, kjer močno diši po morju. V mestu, kjer je preživela celih dolgih štirideset let in ki ga je ljubila, kajti bilo je edino mesto, ki ga je poznala. S hčerko se nista nikoli razumeli. Bila je drugačna, ona je živela na vasi, dolgo si je prizadevala, da bi zapustila sivino ozkih ulic in odšla na podeželje. Ljubila je gozdove in njoje in tisti vonj po se- nu in gnoju, ki ga je sama od

na tleh. Dolge so bile ure, ko ni mogla vstati, ko se je počasi plazila do telefona, da bi poklicala sosedo, ko je že mislila, da bo vsega konec, da bo sama počasi zaspala v skromnem predmestnem stanovanju.

Pa je imela srečo. Sosedo, kateri je zaupala rezervne ključke, je zaskrbelo, ko je ni videla na balkonu. In je prišla, čeprav šele tedaj, ko je bila že vsa v sol-

poslušala. Že kot otrok, ko je v Bazovici pasla edino kozo, je sanjala, da bo živela v stanovanju, nekje visoko v stolpnici, z velikimi okni in razgledom na morje. Razgleda na morje sicer njeno borno stanovanje ni imelo, niti velikih steklenih oken, bilo pa je visoko v petem nadstropju, pa četudi brez dvigala, in z okna je lahko dolge ure opazovala vrvež na ulici.

bo to zanjo dovolj, samo v dom ne, samo tja ne, ker noče umreti. V domu pa ljudje vsak dan pričakujejo smrt.

Po dolgem vztrajanju so popustili. Hčerka, zdravnik in socialna delavka. Dovolili so ji, da jo je rešilec odpeljal domov, tja, kamor je hrepenela dva dolga meseca. In je bila spet vesela. Vsako jutro se je veselila svetlobe, ki je lila z okna na vzglavje, veselila se je sonca, ki je za nekaj kratkih uric pozlatilo balkon in dnevno sobo. Veselila se je smeha in vpitja, ki je prihajalo z ulice. Bilo je težko, bila je sama, ampak lahko je živela. Svobodna, pa čeprav ujeta v dvosobno stanovanje. In se jo znašla. Ko so jo spraševali, kako to zmoro, kako živi brez travnikov, brez ulic in brez neba, jim je odgovarjalo, da ni težko, da se navadiš, da je lepo živeti doma.

Zadnje čase se je včasih počutila samo, pa čeprav je pogostokrat zvonil telefon in je prihajala hčerka. Predvsem zjutraj je bilo težko, ko si je zaželela, da bi komurkoli voščila dobro jutro. In ravno tedaj je prišel. Zgodaj zjutraj, še sedma ni bila, je začivkal na balkonu, najprej plaho, potem glasno in vsiljivo, dokler mu ni natresla krušnih drobtin. Bila ga je vesela. Tako živahno jo je gledal, ko je čakal, da bo kaj dobil. In prihajal je redno. Dvakrat, trikrat, celo štirikrat na dan. Najbolj pa se ga je veselila zjutraj, ko jo je že navsezgodaj budil s svojim čivkanjem. In ko mu je drobila kruha, je bila spet mati, ki hrani svojega otroka. Bila je srečna, ko je dajala na stran drobtine. Ko je vedela, kako jo mali ptiček potrebuje. Mali ptiček z velikim poslanstvom.

Suzy Pertot

mladih let sovražila. Ona je pred vsem tem zbežala v mesto. Da bi bila lepo oblečena, da bi se sprehajala v visokih petah, da bi s čipkami lišpala svojo malo hčerko.

Sedaj je vedela, da mesta, teh hrupnih ulic in trgovin, ki se jih nikoli ni naveličala, ne bo več videla. Nikoli več. To je razumela tistega jutra, ko je vstala, da bi si skuhalo kavo, pa ji je noga odpovedala in znašla se je sama,

zah. Nato se je vse dogajalo ne- navadno hitro: prišel je rešilec, pregledali so jo in operirali. Spet kolk, edini zdravi kolk. Že petnajst let je hodila s palico in noge je imela otečene. Pa tako težko je prišla po stopnicah do petega nadstropja, kjer je stanovala. Saj so ji prigovarjali, naj poprosi za zamenjavo stanovanja, naj gre v pritličje. Ker je bila invalid, bi morda lahko našla kaj primerne. Pa jih ni

Sedaj je vedela, da bo tisto malo stanovanje ves njen svet. Zdravnik ji je povedal za hoduljo, ko mu je priznala, da stane v petem nadstropju, pa je samo zmajeval z glavo. V dom bo morala, so ji zatrdili vsi. Pa ni hotela, samo jokala je in jim zagotavljala, da bo zmogla, da si bo kuhala in prala, da bo že nekako, samo doma naj jo pustijo. Balkona in okna s pogledom na ulico si je zaželela. Saj

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Levičarji pripovedujejo...

Še pomnite tovariši? V času predvolilne kampanje je bilo v Italiji vse lepo in prav. Kulturna razprava in omikano polemiziranje sta se cedila kot med in mleko v Indiji Komorandiji. Veltroni se je naokoli vozil s svojim avtobusom, Berlusconi pa je zaradi svojih mesijanskih lastnosti bil itak vedno in povsod prisoten. In bil se je olikan boj, v katerem je bila najhujša žalitev Veltronijeve formulacija o "vodji politične opcije, ki je meni nasprotna". Celo Berlusconi je imel tako spravljive nastope, kot bi šlo za tekmovalce v prijaznosti. Ali pa, za nastop v Faziovem Che tempo che fa...

Nastajal je Veltrusconi, ali vsaj, mnogi so predvolilno dogajanje tako ocenjevali. Ljudje so v premirju volilne kampanje videli nov "inciucio". DS brez komunistov, PDL z Berlusconiem, ki je bil med kampanjo podoben Mahatmi Ghandiju (tokrat ne samo zaradi pleše). Ampak... pretvarjanje je le pretežek napor, da bi ga lahko vzdržali za daljši čas od ene same samcate volilne kampanje. Pravzaprav Berlusconi ghandijevske maske niti ni bilo treba obdržati na sebi s tako prepričljivo parlamentarno ekipo. Dovolj je že hiter pogled na vladno ekipo, ki je ena od manj kakovostnih v zadnjih letih. Berlusconi je v to vlado nastavljal samo preizkušene kadre. Ligaši Maroni, Bossi in podobni v zameno za popolno avtonomijo na področju reform mižijo na obe očesi pri vseh drugih problematikah, zvesti bojevniki Tremontijevega in Frattinijevega kova so 100% Berlusconijska šola, ostali ministri pa so bolj ali manj politični zeleni (pravosodni Alfano v prvi vrsti) ali subretke (lepa dama Stefania Prestigiacomo in dekle za moške koledarje Mara Carfagna). Skratka profil ministrske ekipe je tisti, o katerem Berlusconi na široko razpravlja v svojih telefonskih pogovorih z Rai-ovim urednikom Saccajem. Ja, po volitvah je Berlusconi spet postal stari preverjeni mač in playboy. Zakon za ohranitev Rete 4, zakon o imunosti pred sodnimi postopki za štiri najvišje državne institucije, zdaj pa še zakon proti sodniško odrejenim telefonskim prisluško-

vanjem. Ja, dragi Silvio, pogrešali smo te! Ampak, pustimo Silvia pri miru enkrat toliko. Kaj in kako je reagiral Demokratska stranka in njen Topo Gigio, če pristojevo pozvamo na Grillu? Ja, seveda, zgržali so se. In obsojali avtoritarnost italijanske vlade. In pogrešali predvolilnega duha sporazumevanja. Ampak, ko si je Di Pietro s sočnim rimskim izrazom imenoval Berlusconi za zvodnika zaradi vsebine prestreženih telefonskih pogovorov, so začeli zmajevati z glavo. Ni primerno v politiki uporabljati tako vulgarnega izrazoslovja. Primojduš, seveda ne! Saj sta politika in demokracija zelo visoki vrednoti. Tudi ko opravljata in obravnavata ljudi na živalskem nivoju.

In noben politik si ne sme šteti v čast, da vulgarno opravlja kakega kolega. Saj, pravijo levičarji, Berlusconi je res čuden. V politiko je šel zato, da bi se obvaroval zapore in da bi kopicil svoje bogastvo. To je res. Ampak, v politični dialektiki je treba obdržati dostojanstvo in visoki nivo kulturnega dialoga. Skratka, na Berlusconijsko se lahko vsakdo jezi, saj je to njegova pravica, treba pa je obdržati nivo... tako, kot to redno počenejajo vsi politiki. In da bo jasno... sodniki so pol- polna avtonomni in morajo nadzirati spoštovanje zakonodaje, še pravijo levičarji. Treba pa je do določene mere razumeti Berlusconijsko, ker so nekateri javni tožilci pravi povzpetniki in iščejo senzacionalizem, končujejo italijanski levičarji. Medtem pa so tiskovne agencije v svet natisnile novico, da je padla obtožba proti Clementini Forleo, javni tožilki, ki je želela sprožiti preiskavo proti D' Alemi in Fassinu v primeru Unipolovega osvajanja banke BNL. Forleo je po mnenju Višjega sodnega sveta pravilno postavila sodniku zahtevo po prestreganju pogovorov obeh omenjenih politikov. Po mnenju Višjega sodnega sveta je torej upoštevala pravila in se držala črke zakona. Pa čeprav je po D' Alemovem in Fassinovem mnenju želela samo pritegniti pozornost nase in ju tako politično umoriti.

Demokracijo in korektno, a ne?

Andrej Černič

Po vseh dosedanjih možnih zmagah

Svetovni naslov tudi letos prvenstveni cilj za Tanjo Romano

Prejšnji teden je Športno društvo Polet na Opčinah proslavljalo svojo štiridesetletnico. Društvo, ki je danes aktivno v balinanju, košarki, otroški telovadbi, rekreaciji in umetnostnem kotalkanju, je sicer jubilejni rojstni dan obhajalo lani pozimi, ko pa obnovljeno kotalkališče na Pikelcu še ni bilo nared, da bi gostilo tako slovesno in mogočno prireditev. Na proslavi je v sicer bogatem sporedu za nekaj lepih točk poskrbela predvsem vitalna kotalkarska sekcija, ki je zbrala lepo število svojih nekdanjih tekmovalcev in jim za to priložnost spet nataknila kotalke.

Med prisotnimi na slavu je bila seveda tudi Poletova prva violina in sploh prva svetovna dama umetnostnega kotalkanja, Tanja Romano, ki se sicer ni mogla zavrteti po plošči, saj si zdravi poškodbo. Klepet z njo je bil ob tej priložnosti kajpak obvezen, še zlasti zato, ker jo je, odkar se je zaradi študija preselila v Toskano, doma zelo težko srečati. 25-letna šampionka (za sabo ima šest zlatih zaporednih izvedb na članskem svetovnem prvenstvu!) se v Livornu in Pizi namreč ukvarja z gibalnimi vedami, tam pa tudi trenira in pripravlja vedno nove podvige. Ko teče leto 2008, lahko s kančkom grenkobe ugotovljamo, da so letos olimpijske igre, na katerih bi lahko Tanja prinesla našemu zamejstvu zgodovinsko svetovno kolajno... Dejstvo pa je, da umetnostno kotalkanje ni olimpijski šport in da ga Romana v svoji tekmovalni kari-

najverjetneje niti ne bo dočkala. Zato pa se je brhka tržaška plavalica naučila vsakič znova motivirati se z drugačnimi vsebinami. Če je zdrava in kolikor toliko dostojno trenirana, je preprosto nemagljiva. To je dokazala že nešteto krat. Njeno merilo je postalo izključno svetovno prvenstvo, na drugih tekmah (od evropskega do pokrajinskega prvenstva) dejansko sploh ne nastopa več. Kvečjemu sprejme kako povabilo na ekshibicijske

skega štaba na čelu z Mojmirom Kokorovcem zasledovanje neke količinsko težko zakoličene športne popolnosti. Če ne bi stremela po tej odličnosti, bi bila najbrž že zdavnaj obesila kotalke na klin. Novih načrtov (kino, svet mode in spektakla) bi ji menda ne manjkalo.

Tretji dejavnik, ki jo še sili k trdemu delu in žrtvovanju, je premoščanje poškodb. Ob velikih obremenitvah in neizogibnem minevanju pomladi (čeprav je vsekakor še mlada!) so postale neka nezaželena konstanta, ki se redno pojavlja v obdobjih priprav in jo pravzaprav spremlja vseskozi. Z vsem tem, kar to terja: počitek, pregledi, fizioterapija, stres, protibolečinska sredstva, negotovost, ali bo lahko še tako uspešna kot prej... Letos ji jo je zagodel mikrozmog na stopalu, zaradi katerega je morala mirovati dva meseca. Na Poletovem prazniku nam je povedala, da je končno okrevala in da nekaj tednov že počasi in previdno trenira. Spet vprašanje pa je, če ji bo do jeseni uspelo opraviti vso potrebno telesno pripravo in po možnosti še izpopolniti ali vsaj posodobiti lanske zmogoviti dolgi program na plošči. Letošnji edini cilj je namreč sredi novembra (od 8. do 22.) eksotično svetovno prvenstvo na otoku Tajpej pri Kitajski, kjer se bodo vse tekmice znova postavile na glavo, da bi skušale prekiniti njeno cesarjevanje.

nastope, ki edini prinesejo nekaj prepotrebni denarnih nagrad. Drugi izziv je zanjo tehnično, umetniško in koreografsko izpopolnjevanje. Vedno nove težave, bolj zahtevni programi, čim višja ocena, se pravi v družbi trener-

HC

Nova Gorica - Gorica

Letos o medkulturnem dialogu

V četrtek, 3. julija, se je v veliki občinski dvorani v Novi Gorici začela 18. Draga mladih, ki je bila letos posvečena medkulturnemu dialogu v novi Evropi. Na odprtju letošnjega druženja mladih je spregovoril slovenski minister za kulturo dr. Vasko Simoniti, ki je mla-

dialoga predstavlja trk med kroglami. Za Lucijo Čok smo Slovenci lahko srečni, ker vedno živimo na stičišču kultur. Zanj je medkulturni dialog tisti, ki vodi in omogoča dialog z nekom, ki je drugačen od nas. Pirkovičeva je opozorila na nevarnost izseljevanja tistih, ki se v nekem okolju

jutranjih urah na goriškem županstvu sprejel mlade, prisotna je bila tudi svetnica stranke Slovenska skupnost Marilka Koršič, ki je s Karlom Brešanom organizirala srečanje z goriškim županom. Romoli je mladim dejal, naj bodo ponosni na domovino, Republiko Slovenijo, ki je v kratkem času naredila izjemno velike korake.

Mlade sta na okrogli mizi "Stereotipi in predsodki o drugih kulturnih skupinah" nagovorili Veronika Krainz z Dunaja in Luigia Negro iz Rezijske. Veronika Krainz je povedala: "Sama težko prenašam besedo integracija, ker sem od blizu spoznala, kako krivična je avstrijska zakonodaja do beguncev, saj jim prepoveduje delo, onemogoča študij, istočasno pa jim tudi azila ne da". Podrobneje je orisala program Connecting people za pomoč beguncem. "Sama sem

zik tistega naroda, ki živi za Kaninom".

Vseeno pa je Luigia Negro pričarala, da se je tudi za Rezijske spremenilo na bolje po potresu leta 1976. Pojasnila je tudi, da predsodkov do Rezijske ne bi bilo, če bi se v sicer italijanskih šolah sploh kaj učilo o Rezijskih in Slovencih.

Nedelja, 6. julija
Zaključni dan Drage mladih je potekal v nedeljo, 6. julija, v Števerjanu. Najprej so se mladi udeležili nedeljske maše, nato pa so imeli sprejem pri županu Hadrijanu Corsiju. Mlade sta poleg župana sprejela tudi podžupan Humar in predsednik Svetovnega Slovenskega Kongresa za Italijo, Marjan Terpin. Udeleženci Drage mladih so z veseljem prisluhnili županu, ki je predstavil svojo občino. V njej sta namreč slovenska vrtec in osnovna šola, dve slovenski društvi... vaško življenje je skratka zelo aktivno in razgibano. Občina spodbuja čezmejno sodelovanje med šolami kot tudi med društvi. Mladi so županu predstavili delo, ki so ga opravili v preteklih dneh

Mirko Brulc in Vasko Simoniti (foto JMP)

Veronika Krainz, Jernej Šček in Luigia Negro (foto JMP)

dim naročil, naj "presežejo padec mej in naj se zavzemajo za svet, v katerem bo medkulturni dialog nikoli dokončan proces iskanja in potrjevanja lastne identitete ob spoštovanju drugega in drugačnega".

Slovenski minister za kulturo Vasko Simoniti je okrog petdesetim zbranim mladim iz Italije, Slovenije in Avstrije, prišli pa so tudi iz Belgije in drugih evropskih držav, v Novi Gorici najprej orisal stanje v razviti sodobni evropski družbi. Po mnenju ministra Simonitija je bistvo medkulturnega dialoga v potrditvi lastne identitete ob spoštovanju drugega in prav to najlepše in najbolje lahko naredijo mladi. Novogoriški župan Mirko Brulc je izrazil prepričanje, da se bodo v Novi Gorici dobro počutili, in omenil, da ne razume zadržanja sedanje desničarske goriške občinske uprave župana Ettore Romolija v Italiji, ki hoče iz-

ne znajdejo, a se lahko uveljavijo drugje.

V živahni debati so mladi raz-

azila ne da". Podrobneje je orisala program Connecting people za pomoč beguncem. "Sama sem

želijo ustvarjati dialog.

Udeleženci Drage mladih v deklaraciji ugotavljajo, "da je kulturna raznolikost bogastvo vsake družbe, da je sposobnost sprejemanja različnosti znak zrelosti lastne identitete, da jezik oblikuje mišljenje in identiteto posamez-

nega dialoga udeleženci Drage mladih predlagajo, "naj slovenski prostor utrjuje medkulturni dialog in pri tem neguje rabo slovenskega jezika na vseh stopnjah, naj institucije in javne uprave v vseh sosednjih državah, kjer živijo slovenske narodne skupnosti, spoštujejo in omogočajo rabo slovenskega jezika v odnosu z ustanovami, kot to opravlja Slovenija v odnosu do italijanske in madžarske narodne skupnosti, ter naj italijanske in avstrijske državne ter krajevne oblasti izvajajo zaščitne norme za slovenske narodne skupnosti (in druge manjšine na svojem teritoriju), zagotovljene v mednarodnih konvencijah, državnih/zveznih in deželnih zakonih". Udeleženci tudi priporočajo, "da bi nikjer ne prihajalo do poskusov omejevanja ali izpodrivanja rabe slovenskega jezika ali vidne dvojezičnosti, kot se je še pred kratkim zgodilo prav v središču Gorice - mesta, ki drugače velja za evropsko mesto in model sobivanja različnih kultur in jezikov. Posebno v obdobju po odpiranju meje in v evropskem

Goriški župan Ettore Romoli je sprejel udeležence Drage mladih (foto JMP)

Organizatorji: Roman Roblek, Breda Susič, Zdenka Oblak in Bojan Mevlja (foto JMP)

Z leve: Lucija Čok, Jelka Pirkovič, Peter Černič in Ernest Ženko (foto JMP)

riniti rabo slovenščine iz mestnega središča v Gorici. V imenu soorganizatorjev je spregovorila tudi predstavnica Svetovnega slovenskega kongresa Simona Drenik.

Petek, 4. julija

V novogoriškem dijaškem domu je dopoldne potekala okrogla miza z naslovom Medkulturni dialog - Izzivi sobivanja različnih kultur na sončni strani Alp. Okroglo mizo, ki jo je vodil Peter Černič, so sooblikovali državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo Jelka Pirkovič, nekdanja rektorica Univerze na Primorskem Lucija Čok ter filozof Ernest Ženko.

Filozof Ernest Ženko je o medkulturnem dialogu povedal, da je kultura po tradicionalnem pojmovanju kot kroglja, ki je navznoter homogena, navzven pa omejena, tako da edino možnost medkulturnega

pravljali, kako kultura, identiteta in jezik vplivajo na osebnost in odnose v družbi. Mladi si niso bili edini v tem, da smo Slovenci

Minister za kulturo Vasko Simoniti (foto JMP)

prepričana, da takih in drugačnih predsodkov ne bi bilo, če bi se ljudje bolje poznali. Iz gospodarskih panog nas nenehno sprašujejo po delovni sili in mladih ljudeh, a Avstrija dovoljuje prihod samo visoko izobraženim tujcem, kar je seveda krivica!" je še povedala Veronika Krainz. Luigia Negro je predstavila Rezijsko in jo je označila za "malo gorsko dolino, kjer nas danes živi samo tisoč petsto Rezijske, a nas je še leta 1911 bilo pet tisoč".

Povedala je, da je bil slovenski jezikoslovec Fran Ramovš v tridesetih letih minulega stoletja prvi, ki je strokovno dokazal, da Rezijski govorijo slovensko narečje, kot je tudi pripovedovala o poniževanjih in predsodkih, ki so jih do njih imeli tako sosedje Furlani kot večinski narod Italijanov, saj so jih imeli za "kmetavzarje, gorjane in seveda za nevedne, za Slovane, ki govorijo je-

in mu prebrali deklaracijo, ki so jo sprejeli. Corsi se je z načeli mladih strinjil in dodal, da se morajo vedno zavedati svojih korenin in istočasno spoštovati drugega, če

nika ter da je temelj narodne identitete, da je bistvo medkulturnega dialoga v potrditvi lastne identitete ob spoštovanju drugega". Zato za krepitev medkulturne

letu medkulturnega dialoga bi bilo katerokoli omejevanje rabe manjšinskih jezikov toliko bolj nerazumljivo in celo absurdno".

AC, S. Radinja, JUP

Plesna skupina MOSP je nastopila v Novi Gorici in Gorici (foto JMP)

odprti in da sprejemamo različne. **Sobota, 5. julija**
Goriški župan Ettore Romoli je v